

Klady překladů

Obsah

Obsah	2
1 Vzdělávací program a jeho pojetí.....	6
1.1 Základní údaje.....	6
1.2 Anotace programu	7
1.3 Cíl programu	7
1.4 Klíčové kompetence a konkrétní způsob jejich rozvoje v programu	8
1.5 Forma.....	9
1.6 Hodinová dotace.....	9
1.7 Předpokládaný počet účastníků a upřesnění cílové skupiny	9
1.8 Metody a způsoby realizace	9
1.9 Obsah – přehled tematických bloků a podrobný přehled témat programu a jejich anotace včetně dílčí hodinové dotace	10
1.10 Materiální a technické zabezpečení	12
1.11 Plánované místo konání.....	12
1.12 Způsob realizace programu v období po ukončení projektu	13
1.13 Kalkulace předpokládaných nákladů na realizaci programu po ukončení projektu	13
1.14 Odkazy, na kterých je program zveřejněn k volnému využití	14
2 Obsah programu	15
2.1 Teoretický základ – 2 hodiny	15
2.1.1 Význam naučných videí ve formálním a neformálním vzdělávání – 1 hodina	15
2.1.2 Situace s nabídkou videí v českém jazyce, vs. titulkovaných vs. netitulkovaných vhodných videí – 1 hodina	17
2.2 Překlad videa – 9 hodin	18
2.2.1 Společný překlad videa – 3 hodiny	18

2.2.2 Skupinová práce na více videích – 3 hodiny	22
2.2.3 Práce v online titulkovacím rozhraní – 3 hodiny	24
2.3 Korektura a časování titulků – 6 hodin	27
2.3.1 Stylistická pravidla pro titulky a časování titulků – 1 hodina.....	27
2.3.2 Korektury titulků – 3 hodiny.....	29
2.3.3 Časování titulků – 2 hodiny	31
2.4 Dabing – 8 hodin	32
2.4.1 Příprava podkladů pro dabing – úprava titulků pro dabování – 1 hodina.....	32
2.4.2 Technická příprava nahrávání audio stopy – 1 hodina	33
2.4.3 Nahrávání audia, práce s hlasem – 3 hodiny	34
2.4.4 Střih audio stopy a synchronizace s videem – 3 hodiny	36
2.5 Promo – 4 hodiny.....	38
2.5.1 Zveřejnění videa – 1 hodina	38
2.5.2 Vhodné uživatelské nastavení sdílení videa, práce se zpětnou vazbou – 1 hodina	39
2.5.3 Jak na propagaci nově titulkovaného výukového videa, případně nově vytvořeného videa – 1 hodina	40
2.5.4 Autorské právo z pohledu tvůrce – 1 hodina	41
3 Metodická část	43
3.1 Metodický blok č. 1 Teoretický základ	43
3.1.1 Význam naučných videí ve formálním a neformálním vzdělávání – 1 hodina	43
3.1.2 Situace s nabídkou videí v českém jazyce, vs. titulkovaných vs. netitulkovaných vhodných videí – 1 hodina	45
3.2 Metodický blok č. 2 Překlad videa	47
3.2.1 Společný překlad videa – 3 hodiny	47
3.2.2 Skupinová práce na více videích – 3 hodiny	55
3.2.3 Práce v online titulkovacím rozhraní – 3 hodiny	58
3.3 Metodický blok č. 3 Korektura a časování titulků	60

3.3.1 Stylistická pravidla pro titulky a časování titulků – 1 hodina.....	61
3.3.2 Korektury titulků – 3 hodiny.....	62
3.3.3 Časování titulků – 2 hodiny	65
3.4 Metodický blok č. 4 Dabing.....	67
3.4.1 Příprava podkladů pro dabing – úprava titulků pro dabování – 1 hodina.....	67
3.4.2 Technická příprava nahrávání audio stopy – 1 hodina.....	69
3.4.3 Nahrávání audia, práce s hlasem – 3 hodiny.....	70
3.4.4 Střih audio stopy a synchronizace s videem – 3 hodiny	71
3.5 Metodický blok č. 5 Promo	73
3.5.1 Zveřejnění videa – 1 hodina	73
3.5.2 Vhodné uživatelské nastavení sdílení videa, práce se zpětnou vazbou – 1 hodina	74
3.5.3 Jak na propagaci nově titulkovaného výukového videa, případně nově vytvořeného videa – 1 hodina	75
3.5.4 Autorské právo z pohledu tvůrce – 1 hodina	77
4 Příloha č. 1 – Soubor materiálů pro realizaci programu.....	78
příloha č. 01 – Překlady v Amara (textový dokument)	78
Příloha č. 02 – Titulkování v Amara (video)	79
Příloha č. 03 – Titulkování v YouTube (video).....	79
Příloha č. 04 – Stylistická pravidla titulkování (textový dokument).....	80
Příloha č. 05 – Pravidla pro překlady (textový dokument)	80
Překlad matematických výrazů.....	80
Příloha č. 06 – Výběr videa (video)	81
Příloha č. 07 – Časování a opravy titulků v YouTube (video)	81
5 Příloha č. 2 – Soubor metodických materiálů	82
Metodická příloha č. 01 – Překlady v Amara (textový dokument)	83
Metodická příloha č. 02 – Titulkování v Amara (video)	85

Metodická příloha č. 03 – Titulkování v YouTube (video).....	85
Metodická příloha č. 04 Stylistická pravidla titulkování (textový dokument)	85
Metodická příloha č. 05 – Pravidla pro překlady (textový dokument)	86
Metodická příloha č. 06 – Výběr videa (video)	87
Metodická příloha č. 07 – Časování a opravy titulků v YouTube (video)	87
6 Příloha č. 3 – Závěrečná zpráva o ověření programu v praxi	88

1 Vzdělávací program a jeho pojetí

1.1 Základní údaje

Výzva	Budování kapacit pro rozvoj škol II
Název a registrační číslo projektu	Ve škole po škole CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_032/0008190
Název programu	Klady překladů
Název vzdělávací instituce	Středisko služeb školám a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků Brno, příspěvková organizace
Adresa vzdělávací instituce a webová stránka	Hybešova 15, Brno, 602 00 http://www.sssbrno.cz
Kontaktní osoba	Mgr. Hana Knapová
Datum vzniku finální verze programu	Srpen 2020
Číslo povinně volitelné aktivity výzvy	02_16_32 Aktivita 4 – Propojování formálního a neformálního vzdělávání – rozvoj klíčových kompetencí
Forma programu	Týmová spolupráce
Cílová skupina	8. – 9. ročník ZŠ a odpovídající ročníky osmiletého gymnázia
Délka programu	30 hodin
Zaměření programu (tematická oblast, obor apod.)	Rozvoj talentu dětí a žáků v rámci formálního, zájmového a neformálního vzdělávání, podpora dlouhodobé a systematické práce s talentovanými dětmi a mládeží. Využívání kreativního a inovativního potenciálu dětí a mládeže.

Tvůrci programu	Mgr. Pavel Hodál, Mgr. Alena Vlachová
Odborný garant programu	Mgr. Renata Hubáčová
Odborní posuzovatelé	
Specifický program pro žáky se SVP (ano x ne)	NE

1.2 Anotace programu

Klady překladů je ucelený program integrující témata jazykového a technického vzdělávání v návaznosti na široké spektrum dalších vzdělávacích oblastí. Je zacílen na rozvoj talentu jazykově nadaných dětí v rámci formálního, zájmového a neformálního vzdělávání a využívá jejich rozdílného potenciálu a osvojení úrovně cizího jazyka.

Spojuje komunitu věnující se překladům výukových videí a žáky základní školy, kteří pod vedením učitelů překládají do češtiny stručná výuková videa natočená v cizím jazyce, zabývající se výkladem látky z matematiky, fyziky, přírodopisu, zeměpisu, chemie a dalších předmětů. Tento výukový materiál s kvalitními překlady shromažďuje a zajišťuje Khanova škola a je zdarma volně dostupný na internetu.

1.3 Cíl programu

- Seznámit žáky školy s principem komunitního učení, na jehož základě funguje celosvětově rozšířená síť Khan Academy, její českojazyčná verze a možnost celoživotního vzdělávání zdarma.
- Seznámit žáky školy s překladatelskou prací a stanovit vhodnou metodiku integrace cizího jazyka do výuky jiných předmětů (CLIL).
- Využít cizojazyčná výuková videa vytvořená a používaná pedagogickou veřejností v zahraničí k podpoře výuky.
- Přeložit reálně využitelná výuková videa, ve spolupráci s učiteli cizího jazyka vést korektury a dále vše integrovat do běžné výuky výše uvedených předmětů jako je matematika, chemie, přírodopis, cizí jazyk a další.
- Zvýšit jazykové kompetence žáků díky náslechu řeči rodilých mluvčí a vlastním překladům.
- Zvýšit technické kompetence žáků při titulkování a úpravě videa.
- Stanovit metodické zásady překladů a titulkování tak, aby byly přenositelné na jiné instituce a žákovské kolektivy.
- Podpořit nadané a talentované žáky v dalším studiu v oblasti cizích jazyků a zejména v samostudiu zavedením nových, běžně využívaných prvků výuky a zároveň stanovit zásady pro praktickou přenositelnost na jiné typy škol.
- Využít a posílit kreativní a inovativní potenciál dětí a mládeže použitím metod komunikace a sdílení, které jsou běžné pro dnešní mladou generaci (video jako zdroj informací, YouTube kanál a podobné kanály, multimédia, sdílení, vyhledávání videí).

1.4 Klíčové kompetence a konkrétní způsob jejich rozvoje v programu

Program Klady překladů rozvíjí následující kompetence:

1) **Kompetence k učení** – žák poznává smysl a cíl učení, má pozitivní vztah k učení, posoudí vlastní pokrok a určí překážky či problémy bránící učení, naplánuje si, jakým způsobem by mohl své učení zdokonalit, kriticky zhodnotí výsledky svého učení a diskutuje o nich.

Schopnost učit se a získat motivaci k samostudiu je přímou a základní podstatou tohoto programu. Zároveň množství a hloubka nabízených témat jsou dostatečně natolik široké, aby zaujaly i ty žáky, kteří se o překládaném tématu chtějí dozvědět více. Forma krátkého videa (do 10 minut) je ideální pro samostudium a vlastní prohlubování znalostí libovolného oboru.

2) **Kompetence k řešení problémů** – samostatné řešení problémů, kreativita, schopnost vyhledat relevantní informace a logicky je zpracovat, obhájit si vlastní postup.

Podstatou metody Pěvrácené třídy, materiálů tvořených Khan Academy a zpracovávaných krátkých výukových videí je podpora samostudia, aktivního hledání informací a zejména tvůrčí práce. Všechny tyto prvky a metody vedou ke zvyšování kompetence k řešení problémů.

3) **Kompetence komunikativní** – rozvoj bohatosti mateřského jazyka, schopnost vyjádřit se srozumitelně v mluveném i psaném projevu, schopnost porozumět různým typům textu i obrazových záznamů, práce s digitálními technologiemi jakožto prostředky moderní komunikace.

Překlad cizojazyčných videí do češtiny vyžaduje pokročilé zvládnutí mateřského jazyka a jeho stavby. Umožňuje uvědomit si rozdíly ve větné skladbě a slovní zásobě. Vytvořené české titulky musí splňovat gramatickou a formální správnost. Zároveň musí být dostatečně výstižné a krátké tak, aby byla zachována možnost plynule je číst při sledování výukového videa.

V rámci programu budou žáci vystaveni poslechu výkladu v angličtině či jiném cizím jazyce. Jednotlivá výuková videa jsou namluvená rodilými mluvčími s přirozeným přízvukem a přirozeným tempem řeči. Žáci tak mají možnost slyšet rozdílné akcenty. Žáci si rozšiřují slovní zásobu poslechem výukového videa konkrétního oboru. Za pomoci učitele jazyka hledají vhodné české ekvivalenty a učí se dále korektuře textu.

4) **Kompetence pracovní** – žák využívá znalosti a zkušenosti získané v jednotlivých vzdělávacích oblastech v zájmu vlastního rozvoje i své přípravy na budoucnost, činí podložená rozhodnutí o dalším vzdělávání a profesním zaměření.

5) **Digitální kompetence** – Program rozvíjí digitální kompetence vedoucí ke kritickému a tvořivému využívání digitálních technologií při práci, při učení a ve volném čase.

Forma programu zahrnuje ve velké míře zejména skupinovou práci. Zde žáci využijí metody sdílení a spolupráce v týmu, dělbu práce, prezentaci svých výsledků.

1.5 Forma

Týmová spolupráce. Při realizaci programu je použita forma skupinové práce. Žáci pracují ve skupinách o různém počtu. Skupiny vznikají na základě hlediska jazykových a technických dovedností jednotlivců, vycházejících z aktivit programu. Důležitou formou je i samostatná individuální práce s digitálními technologiemi.

1.6 Hodinová dotace

30 hodin

1.7 Předpokládaný počet účastníků a upřesnění cílové skupiny

10 žáků

8. – 9. ročník ZŠ a odpovídající ročníky osmiletého gymnázia

1.8 Metody a způsoby realizace

V programu jsou využity metody informativního i neproduktivního charakteru, kdy je žákům předkládána teorie jazykových překladů, jejich principu a technického řešení jejich tvorby.

Na druhé straně jsou použity aktivizační metody, kdy se žáci aktivně zapojují do všech činností, jsou spoluvůrci titulků a samostatně tvoří. V tematických blocích je využita kombinovaná forma (pasivní výklad se střídá s aktivním zapojením žáků).

Pravidelná odpolední setkávání žáků, učitele odborného předmětu, učitele jazyka s metodickou podporou spolupracující organizace, prolínání spolupráce aktérů formálního a neformálního vzdělávání.

1.9 Obsah – přehled tematických bloků a podrobný přehled témat programu a jejich anotace včetně dílčí hodinové dotace

Tematický blok č. 1 – Teoretický základ (2 hodiny)

Seznámení s principem výukové metody “Převrácené třídy” a významem výukových videí. Představení Khan Academy a její práce, ukázky originálních výukových videí a jejich překladů do jiných jazyků. Motivační část.

Téma č. 1 – Význam naučných videí ve formálním a neformálním vzdělávání

(1 hodina)

Seznámení s principem převrácené třídy, princip vnitřní motivace. Co je to Khan Academy a jak funguje komunitní tvorba výukových videí, možnosti využití pro sebevzdělávání a možnosti vlastní tvorby výukových videí.

Téma č. 2 – Stav překladu výukových videí v českém vzdělávacím prostoru

(1 hodina)

Přehled hotových tematických celků dostupných v českém jazyce, ukázky videí různých témat.

Tematický blok č. 2 – Překlad videa (9 hodin)

Tento blok je zaměřen na vlastní překladatelskou práci. Žáci si vyzkouší různé metody překladu – individuální blok, skupinovou práci, učí se pracovat se specializovanými překladatelskými nástroji a osvojí si základní stylistická pravidla titulkování. Během tematického bloku vznikne hrubý překlad anglických výukových videí různého zaměření, se kterým bude dále pracováno v dalších tematických blocích.

Téma č. 1 – společný překlad videa

(3 hodiny)

Výběr vhodného videa pro společný překlad, zásady skupinové práce a volba vhodných metod spolupráce, překlad dílčích částí a následná kompletace.

Téma č. 2 – skupinová práce na více videích

(3 hodiny)

Práce na překladu videa v menším realizačním týmu pod odborným dohledem učitelů.

Téma č. 3 – Práce v online titulkovacím rozhraní

(3 hodiny)

Seznámení s profesionálními titulkovacími nástroji pro snadné vkládání, korektury a časování titulků.

Tematický blok č. 3 – Korektura a časování titulků (6 hodin)

Tématem tohoto bloku je korektura titulků, zejména ve spolupráci s učitelem jazyků. Během tohoto bloku proběhne finální korektura přeložených titulků a jejich časování.

Téma č. 1 – Stylistická pravidla pro titulky

(1 hodina)

Seznámení se stylistickými zásadami a pravidly pro práci s titulky.

Téma č. 2 – Korektury titulků

(3 hodiny)

Ve spolupráci s učitelem cizího jazyka proběhne korektura překladů tak, aby splňovaly gramatická a stylistická pravidla.

Téma č. 3 – Časování titulků

(2 hodiny)

Finální verze českých titulků je v rámci tohoto tématu upravena tak, aby plynule navazovala na cizojazyčný výklad originálního videa.

Tematický blok č. 4 – Dabing (8 hodin)

Tento tematický blok je zaměřený na dabing výukových videí a video návodů. Žák se seznámí s principy záznamu zvuku a s možnostmi jeho editace.

Téma č. 1 – Příprava podkladů pro dabing – úprava titulků pro dabování

(1 hodina)

Žák se seznámí s možnostmi dabingu originálního výukového videa, připraví si podklady pro dabing.

Téma č. 2 – Technická příprava nahrávání audio stopy

(1 hodina)

Žák se seznámí s technickými podmínkami dabingu, naučí se obsluhovat záznamovou techniku a seznámí se s programy pro nahrávání audio stopy.

Téma č. 3 – Nahrávání audia, práce s hlasem

(3 hodiny)

V této části žák nahrává vlastní audio stopu jako dabing originálního výukového videa.

Téma č. 4 – Střih audio stopy a synchronizace s videem (3 hodiny)

Audio Stopa je žákem nastříhána a upravena tak, aby korespondovala s originálním videem.

Tematický blok č. 5 – Promo (4 hodiny)

V rámci tohoto bloku se žák seznámí s možnostmi zveřejnění a propagace hotového výukového videa a titulků. Respektuje základy autorského práva a pochopí možnosti nastavení oprávnění zveřejňovaných materiálů.

Téma č. 1 – Zveřejnění videa

(1 hodina)

V této části programu se žák seznámí s možnostmi zveřejnění hotového vlastního videa a titulků k jiným videím. Dozví se více o službě YouTube a možnostech správy vlastního obsahu a dalších podobných službách.

Téma č. 2 – Vhodné uživatelské nastavení sdílení videa, práce se zpětnou vazbou

(1 hodina)

Žák pochopí možnosti nastavení soukromí zveřejňovaných materiálů, je schopen reagovat na komentáře a obecně pracovat se zpětnou vazbou ke svému dílu.

Téma č. 3 – Jak na propagaci nově titulkovaného výukového videa, případně nově vytvořeného videa

(1 hodina)

Hotová videa a titulky je vhodné propagovat a poskytovat širší komunitě. V této sekci se žák seznámí s možnostmi propagace a sdílení.

Téma č. 4 – Autorské právo z pohledu tvůrce

(1 hodina)

Žák se seznámí s principy autorského práva, pochopí pojmy, respektuje autorské právo v rámci vytvářených a publikovaných materiálů, je schopen přiřadit konkrétní licenci vlastním materiálům.

1.10 Materiální a technické zabezpečení

PC nebo notebook (1 ks pro prezentaci lektora, 1 ks pro každou skupinu žáků)

sluchátka s mikrofonom

přístup k internetu

reproduktory

1.11 Plánované místo konání

Učebna s připojením k internetu.

1.12 Způsob realizace programu v období po ukončení projektu

Program doporučujeme realizovat jako zájmový kroužek při ZŠ a víceletých gymnáziích, kroužek v DDM, jako součást projektové výuky ve škole v rámci formálního vzdělávání nebo jako tematicky zaměřený oddíl volnočasové dětské organizace.

1.13 Kalkulace předpokládaných nákladů na realizaci programu po ukončení projektu

Počet realizátorů/lektorů:

Položka		Předpokládané náklady (Kč)
Celkové náklady na realizátory/lektory (3 odborní lektori)		45 000
	Hodinová odměna pro 1 odborného lektora (1 h výuky vč. přípravy, DPP bez odvodů)	500
		0
		0
Náklady na zajištění prostor (počítačová učebna)		15 000
Ubytování, stravování a doprava účastníků		0
	Doprava účastníků	0
	Stravování a ubytování účastníků	0
Náklady na materiální vybavení		6 000
	Materiál a pracovní pomůcky, ICT technika	3 000
	Odměny žákům, drobný spotřební materiál	3 000
Režijní náklady		6 000
	Stravné a doprava organizátorů	0
	Ubytování organizátorů	0
	Poštovné, telefony	500
	Doprava a pronájem techniky	0
	Propagace	500
	Ostatní náklady	0

	Odměna organizátorům	5 000
Náklady celkem	10 účastníků	72 000
Poplatek za 1 účastníka		7 200

1.14 Odkazy, na kterých je program zveřejněn k volnému využití

Pokud není uvedeno jinak, jsou všechny použité obrázky a fotografie, videa autorským dílem Střediska služeb školám a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků Brno, příspěvkové organizace.

Program je zveřejněn k volnému využití na stránkách:

www.rvp.cz

<https://www.sssbrno.cz/projekty/projekt-ve-skole-po-skole>

Program Klady překladů podléhá licenci Creative Commons Uveďte původ-Zachovejte licenci 4.0 Mezinárodní.

Pro zobrazení licenčních podmínek navštivte

<http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>.

2 Obsah programu

2.1 Teoretický základ – 2 hodiny

2.1.1 Význam naučných videí ve formálním a neformálním vzdělávání – 1 hodina

V této lekci se seznámíš s principem komunitního učení, na jehož základě funguje celosvětově rozšířená síť Khan Academy, její českojazyčná verze a možnost celoživotního vzdělávání zdarma. Objasníme si pojem převrácená třída. Stanovíš si kritéria dobrého výukového videa (k vlastnímu překladu).

1. Vytvoř se spolužáky dvojce nebo podle aktuálních možností i větší skupiny.
2. Sepiš na základě svých zkušeností seznam 3 naučných nebo výukových videí napříč předměty, která tě v minulosti zaujala. Zahrň témata jak ze školního vyučování, tak i z oblasti volného času.
 - a)
 - b)
 - c)
3. Napiš, čím tě videa zaujala.
 - a)
 - b)
 - c)
4. Společně sestav se spolužáky seznam videí a domluvte se na tom, ze kterých videí by měla proběhnout krátká ukázka.
5. Ve spolupráci s vyučujícím pusť ostatním skupinám tyto ukázky.
6. Jaké klady a zápory měly tyto ukázky? Jak ti tato vzdělávací videa studijně vyhovují/nevyhovují a proč?
 - a)
 - b)
 - c)
7. Ohodnoťte na škále 1–0, kdy 1 je málo a 10 moc, na kolik vám vadí, že materiál není v češtině, ale v jiném jazyce, a zda jsou pro vás titulky dostatečnou pomocí.
 - a)
 - b)
 - c)

8. Seznam se s principem převrácené výuky. Právě na ní budou založeny aktivity následujících hodin. Převrácená výuka je metoda integrovaného učení, při níž dochází k obrácení úloh učitele a žáka v hodině, neboť je obsah učiva vytvořen studenty doma a aplikován ve škole. Přečti si k tématu více na <https://bit.ly/3cQy7Vd>.
9. Seznam se s aktivitami Khan Academy. Projdi si portál <https://cs.khanacademy.org>.
10. Co je podstatou Khan Academy? Vypiš 3 typické znaky.
- a)
- b)
- c)
11. Projděte si některé ukázky práce Khan Academy, ukázky originálních výukových videí a jejich překladů do jiných jazyků. Podobná videa budeme totiž překládat v následujících hodinách. Naučíme se, jak tvořit české titulky, jak je upravovat a zveřejňovat. Všiměj si úrovně jazyka, tempa a názornosti výkladu.
- a) Sledujte ukázku videa titulkovaného žáky jiné základní školy z nabídky Khanovy školy dostupné na <https://khanovaskola.cz/video/14/114/3283-pohyb-kontinentu>.
- b) Ukázka kurzu Astronomie (česky): <https://cs.khanacademy.org/science/cosmology-and-astronomy>
- c) Ukázka kurzu geometrie (anglicky): <https://www.khanacademy.org/math/geometry>

Jaké znaky by podle tebe mělo mít video, které bys rád přeložil do češtiny?

- a)
- b)
- c)

Víte, že:

Anglický obsah je díky české neziskové organizaci Khanova škola propagován a překládán dobrovolnickou komunitou v rámci překladatelských maratonů.

Zapojit se může každý.

Překlady následně prochází profesionální korekturou.

Podobně budeme pracovat i my v rámci tohoto celého programu.

Reflexe

Nakolik je pro tebe princip převrácené třídy nový? Ohodnoť na škále 1–10 bodů, jak považuješ uvedené ukázky videí využitelné ve svém vlastním vzdělávání

2.1.2 Situace s nabídkou videí v českém jazyce, vs. titulkovaných vs. netitulkovaných vhodných videí – 1 hodina

V této lekci se seznámíš s možnostmi výběru videa k překladu a naučíš se, jak ověřit, zda jsou nějakému výukovému videu k dispozici české titulky.

V minulé lekci jsi sám navrhl kritéria pro video. Nyní se budeme zabývat těmito znaky videí.

Kritéria výběru videí

téma

délka

jazyková náročnost, slovní zásoba textu videokonferencí

tempo výkladu

licence použití

existence transkripce (originálních titulků)

existence transkripce (originálních titulků) včetně časování

Vybereš si také videa pro překlady v následujících hodinách.

Podívej se na video, (příloha č. 06 – Výběr videa) dostupnou na adrese <https://youtu.be/UrvGOoi8FwU>. Dozvíš se v něm důležité zásady pro následné aktivity.

Co ses z videa dozvěděl? Jak vybrat vhodné video? Jaké zásady by mělo mít? Můžeš překládat libovolné video? Jaké nástroje použiješ?

Znovu se spolužáky prodiskutuj možnosti výukových videí.

Společně s učitelem sestav další případná kritéria pro výběr vhodného videa.

V předchozích aktivitách jsi definoval kritéria dobrého výukového videa. Zároveň už víš, že ne všechna videa lze překládat. Nyní bude tvým úkolem vybrat video, které v příštích hodinách sám přeložíš a otituluješ. Projdi si videokanály na serveru YouTube (hodit by se mohly třeba: FuseSchool, Sci Kids, Peekaboo Kidz, MITK12Videos, Free School, Musstewissen. Třeba zde najdeš vhodný materiál k překladu.

Pokud máš vlastní téma, které tě zajímá, a jiný videokanal, který sleduješ, tím lépe. Výběr videa je na tobě.

Zvol takové video, které odpovídá tvé jazykové úrovni. Některá z videí jsou namluvena rodilými mluvčími s rozsáhlou slovní zásobou a rychlým tempem výkladu. Jiná mohou být pomalejší a vhodnější k překladu. Video by také mělo odpovídat tvým zájmům. Určitě se ti bude lépe překládat obor, který je ti blízký a něco o něm víš.

V našem videonávodu (příloha č. 06 – Výběr videa) ses dozvěděl, jak hledat titulky. Zjisti, zda má tvé vybrané video titulky již k dispozici.

Reflexe

Jaké jsi objevil rozdíly ve kvalitě (rozsahu) slovní zásobě titulků? Nakolik to pro tebe bylo nové, neočekávané, obtížné? Co se ti skutečně povedlo?

2.2 Překlad videa – 9 hodin

Tento blok je zaměřen na vlastní překladatelskou práci. Nyní si vyzkoušíš různé metody překladu – individuální a skupinovou práci, naučíš se pracovat se specializovanými překladatelskými nástroji a osvojíš si základní stylistická pravidla titulkování. Během tohoto tematického bloku vznikne hrubý překlad výukových videí z angličtiny do češtiny.

Příklad překladatelského projektu

Podívej se na vzorové video, jeho překlad a finální úpravy:

zdrojové video našeho překladu – <https://www.youtube.com/watch?v=Wq9kLzm36h0>

video v prostředí Amara – <https://amara.org/en/videos/Vt1yo7fqKwA6/info/continental-drift-101-national-geographic/>

finální video s titulky na Khanově škole – <https://khanovaskola.cz/video/3283>

2.2.1 Společný překlad videa – 3 hodiny

Během této aktivity budeš pracovat ve skupině s ostatními spolužáky. Společně přeložíte jedno video. Naučíš se v rámci skupiny, jak překládat a jak má vypadat výstup překladu.

1. hodina

Připrav společně se spolužáky jedno z výukových videí (vybraných v předchozí aktivitě) a jeho titulky v originálním jazyce. S hledáním titulků ti pomůže učitel anebo si znovu projdi materiály a videa 1. a 2. lekce.

Na překladu budeš spolupracovat hromadně v rámci celé skupiny. Je tedy vhodné je sdílet v online editoru (např. Google Dokument), tak, aby byla umožněna hromadná práce v jednom souboru. Pokud si nevíš rady, s tím ti jistě pomůže tvůj učitel.

Vypiš z videa hlavní klíčová slova nutná k základnímu pochopení tématu. Snaž se pomocí nich pochopit význam videa.

V každém oboru máme nejvíce používaná slova. Když budeš překládat například matematiku, měl bys znát cizí termíny například pro plus, mínus, rovná se, rovnice, vzorec apod. Takto například vypadá seznam klíčových slov pro téma Storytelling:

Obecně o tvorbě titulků

	A	B
1		ČJ
2	act	dějství
3	animator	animátor
4	antagonist	soupeř
5	art department	výtvarné oddělení
6	audience	publikum/diváci
7	beat	hlavní moment
8	beatboard	náčrt hlavní (filmové) scény
9	character	postava
10	character arc	vývojová křivka postavy
11	character art director	vedoucí umělecké tvorby postav
12	climax	vyvrcholení
13	close-up shot	detail
14	cold colors	studené barvy
15	color	barva
16	color wheel	barevný kruh
17	comic book	komiks
18	complementary colors	doplňkové barvy
19	composition	obrazová kompozice
20	concept art	kreslení návrhů?
21	contrast	kontrast
22	contrasting colors	kontrastní barvy
23	designer	designér

Při psaní titulků pamatuj na to, že mohou sloužit jako text pro dabing. Vždy se snaž po sobě titulek přečíst a položit si otázku, zda bys to takto v češtině sám řekl.

V titulcích divákovi vykej.

Překlad vůbec nemusí být doslovný. Překládej stručně a výstižně, ale zachovej při tom původní význam a informační obsah. Dej si pozor na překlad odborných termínů. Snaž si vyhledat správný termín a pak se jej drž.

Každý titulek by měl obsahovat celou větu (podmět a přísudek).

Příklad: Pokud budeme muset rozdělit souvětí: „Titulky by měly být stejně čitelné jako knížka věhlasného spisovatele, zvláště když jsou určeny pro ty nejmenší.“, tak to udělám takto: „Titulky by měly být stejně čitelné jako knížka věhlasného spisovatele,“ další titulek „zvláště když jsou určeny pro ty nejmenší.“

Během překladu prosím, věnuj pozornost správnému zalamování řádků. Na jednom řádku by mělo být maximálně cca 45 znaků. Pokud se titulek musí zalomit na dva řádky, tak by měly být oba podobně dlouhé. Pokud je ve větě čárka nebo jiný oddělovač, může být vhodnější text zalomit za ní.

Někdy se stane, že se učitel zastaví uprostřed věty a začne mluvit o něčem jiném. Takovou nedokončenou větu zakončujeme trojtečkou („...“). Trojtečku ve Windows napíšete podržením tlačítka ALT následným postupným stiskem kláves 0, 1, 3 a 3 (ALT + 0133). Mezi nedokončenou větou a trojtečkou se nedělá mezera (např. “Chtěl jsem vám...”).

Občas je lákavé zdůraznit slovo VELKÝMI písmeny. Prosíme, nedělej to! Existují k tomu dobré didaktické důvody.

Říd se vlastním úsudkem a nespolehej zcela na anglické titulky. Občas jsou v nich chyby!

Reflexe

Jak se ti pracovalo? Byly překlad prvního videa a práce s klíčovými slovy pro tebe snadné/obtížné? Jakou si odnášíš zkušenost nebo dovednost? Co se ti skutečně povedlo?

2. hodina

Nyní budeš se svojí skupinou překládat část videa. Pro začátek je vhodné zvolit úsek o délce přibližně 1–2 minuty. Takový text jste schopni přeložit bez problémů během jedné vyučovací hodiny.

Překládej svěřený úsek titulků. Používej slovník a případné problémy konzultuj s učitelem. Nevadí, že první překlad nebude úplně přesný. Jde tu o význam sdělení. Vznikne tak první hrubý překlad titulků do češtiny.

Pokud si nevíš s některými slovy rady, tvůj učitel ti určitě pomůže s odbornou terminologií. Učitel jazyků ti pomůže s překladem a vyřeší problematické části v oblasti jazyka.

Pokračuj ve skupinovém překladu titulků. Každá skupina je zodpovědná za určitý časový úsek společného videa. Pro spolupráci se určitě hodí některé sdílené dokumenty umožňující práci více osob najednou (například Google Dokumenty).

Zachovej časové značky a také původní cizojazyčný text. Bude se hodit v budoucnu pro korektury.

Ideální je si v rámci skupiny rozdělit role – tedy někdo dohledává slovíčka, někdo píše, někdo hlídá návaznost na používanou terminologii a klíčová slova.

Reflexe

Jak se ti pracovalo? Jakou si odnášíš zkušenost nebo dovednost? Co se ti skutečně povedlo? Jakou část celku jsi zvládl přeložit? Vidiš návaznost na ostatní části překladu?

3. hodina

Průběžně sleduj práci ostatních překladatelských skupin.

Zkompletujte jednotlivé úseky překladů tak, jak jdou ve videu za sebou.

Hlídej návaznost jednotlivých částí tak, aby všichni používali stejnou terminologii v rámci jednoho překládaného celku.

Prezentuj svůj úsek překladu a sleduj překlad jiných skupin. Sleduj, zda všechny skupiny používají stejnou odbornou terminologii, konzultuj problematické části a termíny s učitelem.

Reflexe

Podařilo se ti sladit používanou terminologii s ostatními skupinami? Jaká metoda práce se ti nejvíce osvědčila při kompletaci částí překladů do jednoho funkčního celku? Co se ti skutečně povedlo?

2.2.2 Skupinová práce na více videích – 3 hodiny

Po následující tři hodiny tě čeká práce na překladu videa. Tentokrát ale má každá skupina své vlastní video.

V předchozích hodinách ses v rámci celého týmu seznámil s principem překladu titulků a procvičil sis skupinovou práci od počátku k finální verzi.

Nyní budeš pracovat na podobném principu, ale v menším realizačním týmu (2–4 žáci, dle možností skupiny).

1. hodina

Vyber si vhodné video, které dosud nemá titulky, využij vytvořená kritéria z aktivit kapitoly 2.2.1. Případně si titulky uprav dle zkušenosti z aktivit v kapitole 2.2.2.

O toto video se budeš starat od počátku do konce překladatelského cyklu.

Připrav si podklady pro překlad – zopakuj si téma, pokud se jedná o učivo, které jste již probírali.

Vypiš z videa hlavní klíčová slova nutná k základnímu pochopení tématu. Snaž se pomocí nich pochopit význam videa.

Celé video si se spolužáky rozdělte na kratší úseky a přiřaďte v rámci skupiny jednotlivým překladatelům.

Pro přehlednou práci a sledování postupu ti doporučuji používat tabulku s videi a jejich stavem překladu.

Vyhneš se tak případným konfliktům verzí.

Kapitola	Lekce	Název videa	Khan Academy		Sekund	Amara link	Překládá	Hotovo?	Poznámky
The art of lighting	Introduction to lighting	Art of lighting overview	https://www.khanacademy.org/a/0eaficMIVU	https://www.youtube.com/watch?v=0eaficMIVU	165	https://amara.org/cs/videos/0eaficMIVU	Sára	☐	
		Light quality	https://www.khanacademy.org/a/k2YzZLP1HQ	https://www.youtube.com/watch?v=k2YzZLP1HQ	215	https://amara.org/cs/subtitle/k2YzZLP1HQ		☐	
		Light roles	https://www.khanacademy.org/a/vnDK2E4G1sg	https://www.youtube.com/watch?v=vnDK2E4G1sg	192	https://amara.org/cs/subtitle/vnDK2E4G1sg		☐	
		Virtual lights	https://www.khanacademy.org/a/HpniFBQvK3A	https://www.youtube.com/watch?v=HpniFBQvK3A	77	https://amara.org/cs/subtitle/HpniFBQvK3A		☐	
		Character Lighting	https://www.khanacademy.org/a/tP7zouXk5k0	https://www.youtube.com/watch?v=tP7zouXk5k0	398	https://amara.org/cs/subtitle/tP7zouXk5k0		☐	
		Color scripts	https://www.khanacademy.org/a/J3HGahDd8og	https://www.youtube.com/watch?v=J3HGahDd8og	426	https://amara.org/cs/subtitle/J3HGahDd8og		☐	
		Master Lighting	https://www.khanacademy.org/a/t5ow3UUJ680	https://www.youtube.com/watch?v=t5ow3UUJ680	380	https://amara.org/cs/subtitle/t5ow3UUJ680		☐	
		Shot lighting	https://www.khanacademy.org/a/KOzsvY10ddU	https://www.youtube.com/watch?v=KOzsvY10ddU	382	https://amara.org/cs/subtitle/KOzsvY10ddU		☐	
		Getting to know Kim White	https://www.khanacademy.org/a/mJUwZsdvz4o	https://www.youtube.com/watch?v=mJUwZsdvz4o	349	https://amara.org/cs/subtitle/mJUwZsdvz4o		☐	
Simulation	Hair simulation 101	Hair simulation overview	https://www.khanacademy.org/a/YeYW8TIWL68	https://www.youtube.com/watch?v=YeYW8TIWL68	127	https://amara.org/cs/subtitle/YeYW8TIWL68	Pavína	☒	
		Modeling hair	https://www.khanacademy.org/a/F-FZzJdMyNk	https://www.youtube.com/watch?v=F-FZzJdMyNk	128	https://amara.org/cs/subtitle/F-FZzJdMyNk	Pavína	☒	
		Spring-mass system	https://www.khanacademy.org/a/BXRlQhVU9Fs	https://www.youtube.com/watch?v=BXRlQhVU9Fs	186	https://amara.org/cs/subtitle/BXRlQhVU9Fs	Pavína	☒	
		Stiffness and damping	https://www.khanacademy.org/a/-3X6zDaJ8r4	https://www.youtube.com/watch?v=-3X6zDaJ8r4	122	https://amara.org/cs/subtitle/-3X6zDaJ8r4	Pavína	☒	
		Support springs	https://www.khanacademy.org/a/tyrst6iFOGU	https://www.youtube.com/watch?v=tyrst6iFOGU	104	https://amara.org/cs/subtitle/tyrst6iFOGU	Pavína	☒	
		Case study: The Good Dinosaur	https://www.khanacademy.org/a/1EKs0YXlpUs	https://www.youtube.com/watch?v=1EKs0YXlpUs	277	https://amara.org/cs/subtitle/1EKs0YXlpUs	Pavína	☒	
		Getting to know Hawley Iben	https://www.khanacademy.org/a/CWnZHe2IMCY	https://www.youtube.com/watch?v=CWnZHe2IMCY	249	https://amara.org/cs/subtitle/CWnZHe2IMCY	Pavína	☒	

Reflexe

Nyní jsi pracoval v samostatné skupině. Jakou si odnášíš novou zkušenost nebo dovednost? Co se ti skutečně povedlo? Je práce v menším realizačním týmu jiná než společná práce se všemi spolužáky? V čem? Shodli jste se se všemi spolužáky na tématu videa?

2. hodina

Překládej svěřený úsek titulků.

Pokud si nevíš s některými slovy rady, tvůj učitel ti určitě pomůže s odbornou terminologií. Učitel jazyků ti pomůže s překladem a vyřeší problematické části v oblasti jazyka.

Pokračuj ve skupinovém překladu titulků.

Reflexe

Jaký podíl celkového rozsahu titulků se ti během této hodiny podařilo přeložit? Odhadni, kolik času budeš potřebovat na následné korektury.

3. hodina

Dokonči svoji část překladu, a ještě jednou si vše projdi. Odstraň případné chyby a překlapy. O hlubších korekturách se budeme bavit později.

Prezentuj svoji práci ostatním skupinám.

Jaká byla zpětná vazba na tvůj překlad?

Reflexe

Byl určený čas dostatečný k dokončení tvé práce? Jaká byla zpětná vazba na tvůj překlad?

2.2.3 Práce v online titulkovacím rozhraní – 3 hodiny

V těchto lekcích se seznámíš s funkcemi titulkovacích rozhraní. Naučíš se jejich funkce pro snadné vkládání titulků.

Ve skupinkách si vyzkoušíš technické možnosti překladatelských nástrojů. Pokud je to potřeba, budeš pokračovat v překladu úseku videa a jeho jazykových korekturách.

Konkrétně se naučíš se pracovat v rozhraní titulkovacího programu (webové služby) Amara nebo YouTube.

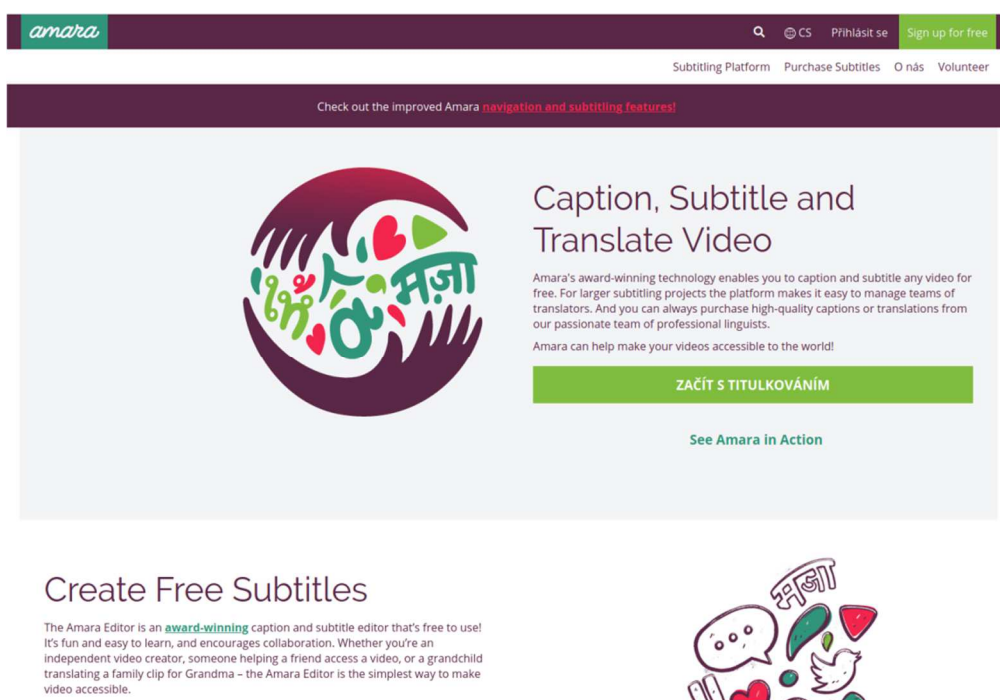
1. hodina

Nyní se naučíš používat profesionální nástroje pro tvorbu titulků.

Prvním z nich je titulkovací rozhraní Amara. Seznam se s jeho funkcemi.

Pomůže ti k tomu příloha č. 02 – Titulkování v Amara (video). Video je dostupné na adrese <https://youtu.be/ybFdny5pYnE>.

Nauč se funkce pro snadné vkládání, korektury a časování titulků v Amara.

Jak používat titulkovací rozhraní Amara

Adresa služby: <https://amara.org/cs/>

Po kliknutí na odkaz se nejspíše zobrazí přihlašovací stránka Amary. Můžeš si buď založit nový účet, nebo využít některý z vašich stávajících účtů. Občas se stane, že na videu už někdo pracuje. V takovém případě tě Amara nepustí k překladu a přesměruje tě na jinou stránku se zprávou, že už video někdo edituje.

Klikni na “Upravit titulky” a dostaneš se do samotného editoru:

V prostředním sloupci máš prostor pro vlastní titulky. Každý obdélník představuje jeden titulek. Po kliknutí na daný řádek v prostředním sloupci můžeš začít psát svůj překlad.

Titulky můžeš různě spojovat, rozpojovat (můžeš označit celou větu v souvětí, zmáčknout Ctrl+Enter a věta se přesune do nově přidaného titulku pod stávajícím), přidávat, odebírat (kliknutí na ikonku v levém spodním rohu každého titulku), jak se to bude v češtině zrovna hodit. Nalevo se můžeš inspirovat anglickými titulky.

Dále si lze zapnout funkci „show timeline“, kde si můžeš pohrát s časováním, je to celkem intuitivní. Proužky s titulkem se myší roztahují nebo zkracují podle potřeby.

Po přeložení všech titulků klikni vpravo nahoře na Yes, start syncing. (Pokud je tlačítko šedivé, tak pravděpodobně máš nějaký titulek bez textu. Projdi všechny titulky, najdi ho a smaž.) Po kontrole časování pokračuj kliknutím na Start reviewing. Přelož název a popis kliknutím na Edit Title a titulky po sobě ještě jednou zkontroluj. Především věnuj pozornost oranžovým vykřičníkům!

Poté už jen stačí kliknout na tlačítko Publish a je hotovo.

Reflexe

Ohodnoť, nakolik ses seznámil s prostředím Amara. Dokážeš jej v příštích hodinách využít pro překlady? Co pro tebe bylo nové, neočekávané, obtížné?

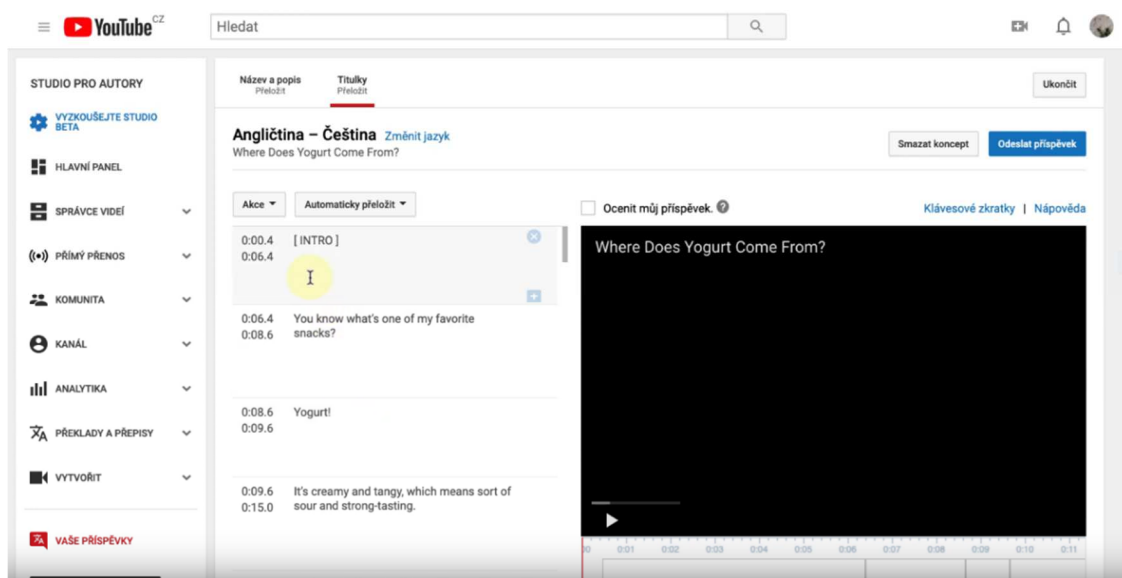

2. hodina

Seznam se s funkcemi titulkovacích rozhraní YouTube Captions.

Pomůže ti k tomu příloha č. 03 – Titulkování v YouTube (video). Video je dostupné na adrese <https://youtu.be/jC0U0rvXkfw>

Nauč se funkce pro snadné vkládání, korektury a časování titulků v YouTube Captions.

Reflexe

Ohodnoť, nakolik ses seznámil s prostředím YouTube Caption. Dokážeš jej v příštích hodinách využít pro překlady? Co pro tebe bylo nové, neočekávané, obtížné?

3. hodina

Ve skupinkách si vyzkoušej technické možnosti titulkovacího prostředí.

Podle vlastností videa a svých schopností se spolu s učitelem rozhodni pro jednu z těchto možností.

Pokračuj v překladu svého úseku videa.

Reflexe

Které titulkovací prostředí ti vyhovuje více a proč?

2.3 Korektura a časování titulků – 6 hodin

Tématem tohoto bloku je korektura titulků, zejména ve spolupráci s učitelem jazyků. Seznámíš se s jazykovými pravidly pro titulky. Proveď korekturu překladů tak, aby splňovaly gramatická a stylistická pravidla.

Dokončíš finální verzi českých titulků tak, aby plynule navazovaly na cizojazyčný výklad originálního videa a zároveň byla zachována odborná terminologie, plynulost výkladu a smysl výukového videa.

2.3.1 Stylistická pravidla pro titulky a časování titulků – 1 hodina

První verze překladu je zatím velmi hrubá a je potřeba ho upravit. Text je přeložený správně, ale je potřeba slova a věty upravit tak, aby se lépe četly.

Důležité je také správné časování titulků. Dnešní hodina tedy bude o těchto pravidlech.

Přečti si stylistická pravidla pro snadné čtení titulků, délku titulků a zlom titulků.

Pobav se se spolužáky o těchto pravidlech. Napadají tě nějaká další, která tu chybí?

Znovu se podívej na ukázkový překlad <https://khanovaskola.cz/video/14/114/3283-pohyb-kontinentu> a všímej si časování titulků, délky řádků, počtu znaků.

- Vyhovuje ti překlad nebo je potřeba ho upravit? Stíháš číst titulky?

Stylistická pravidla

V titulcích divákovi vykej.

Vždy se snaž po sobě titulek přečíst a položit si otázku, zda bys to takto v češtině sám řekl.

Titulek obsahuje maximálně jednu větu nebo souvětí, ideální je vhodně jej rozdělit do několika řádků (v jednom titulku může být i víc vět, ale každý by měl končit čárkou a v dalším plynule navazovat spojkou).

Zalamuj řádky, lépe se to čte. Zalamuje se Ctrl + Shift. Oba řádky by navíc měly být podobně dlouhé.

Na jednom řádku může být maximálně 42 znaků, jinak Amara ukazuje vykřičník, pokud pracujete v YouTube, jedná se o přibližně jeden a půl řádku textového pole pro titulek. Vykřičník se v Amara ukazuje také tehdy, když se titulek ukáže čtenáři na příliš krátkou dobu, na to též pozor – sledujte hodnotu počtu znaků za sekundu (Chars/sec). Nemá být větší než 21 znaků za sekundu, lepší je do 17 znaků za sekundu.

Upřednostňujeme spíše delší pospojované titulky, než titulky s jedním slovem nebo pár slovy.

Není třeba titulky opakovat, i když vypravěč větu opakuje několikrát po sobě.

Také není třeba psát úplně vše, co vypravěč říká. Některá výplňková slova (vlastně, v podstatě, ehm) je možné úplně vypustit.

Pokud se vypravěč „zapovídá“, neboli udělá odbočku, používáme ... na konci předchozí věty, poté napíšeme vloženou větu, jako obyčejnou větu a pak se k té první vrátíme další trojtečkou na začátku dalšího titulku.

Zatímco v angličtině je pořádek slov daný, čeština často zní přirozeně, pokud jsou na začátku věty části, které obsahují nové informace. Čeština často vynechává podmět a některá zájmena.

Reflexe

Jakou si odnášíš zkušenost nebo dovednost? Co pro tebe bylo nové, neočekávané, obtížné? Když ses nyní seznámil se stylistickými pravidly, vyhovuje ti tvůj předchozí překlad nebo je potřeba ho upravit?

2.3.2 Korektury titulků – 3 hodiny

Nejen stylistika a časování jsou důležité. Stejnou váhu má i gramatická správnost. Určitě bys nechtěl sledovat ve škole titulky s chybami.

Nyní zkontroluješ své titulky z hlediska stylistiky a pravopisu.

1. hodina

Ne všechny výrazy v češtině a například v angličtině mají stejný význam. Typická je třeba česká miliarda a americký výraz billion. Překlady proto bývají plně chyb. Tato lekce bude o častých chybách a záměnách v překladu.

Přečti si přiložený seznam problémových výrazů a překladatelských situací.

Problémové výrazy

1. V matematice se vyhýbejte používání pomlček, protože se mohou plést se zápornými znaménky.
2. Číslo zapisujte formou číslovky, ne slovy. Výjimkou jsou číslovky, které neodkazují přímo na čísla v příkladu, jako: „Jednou jsem šel nakoupit.“ „Dvakrát vám to zopakuji.“
3. V českém jazyce se k číslicím nepíše pád. Správně je „Umím počítat do 5.“; špatně je „Umím počítat do 5ti.“
4. V anglické literatuře se desetinná čárka píše jako tečka a čárkou se značí vzdálenost od desetinné tečky (vždy po třech číslicích). V titulcích používejte české značení, tj. desetinou čárku a vzdálenost můžeme označit mezerou, ale nikoli tečkou či čárkou. Příklad: V angličtině 1,000,000.01 Český překlad 1 000 000,01.
5. Operace s čísly, jako jsou: dělení, krát, plus či minus, píšeme slovně. Polaritu čísla vyjádříme znaky minus „-“ a plus „+“. Pokud je příklad delší a ztrácí přehlednost, tak si pomáháme závorkami. Příklad: „2 minus -2 se rovná 4.“ nebo „(5krát -1) minus 5 se rovná -10“.
6. Pokud by proměnné v titulcích mohly být matoucí, dávej je do uvozovek, aby je mohl čtenář snáze rozpoznat. Pokud je však zřejmé, že se jedná o proměnnou, můžete uvozovky vypustit. Do uvozovek je však určitě nedávejte, pokud je proměnná v matematickém výrazu – zde je jasné, že se jedná o proměnnou, a není to třeba zdůrazňovat.
7. Příklad: „Za x nyní dosadím číslo 5.“ „Proměnné a, a' a b' jsou čísla.“ „Máme výraz (a plus b minus 7).“
8. Odmocniny vypisuj slovně. Mocniny vypisujte také slovně s výjimkou případů, kdy je exponent komplikovanější výraz.
9. Příklad: „To se rovná druhá odmocnina z 6.“ „3 na druhou se rovná 9.“ „Výsledek je x na 23/17.“
10. Anglické slovo problem v češtině často znamená příklad. Ukázka: Let's do another problem = Pojdme vyřešit další příklad.
11. Anglické slovo billion je v češtině miliarda.
12. Správně je krátce minus, ne mínus.

Pobav se se spolužáky o těchto pravidlech. Napadají tě nějaká další, která tu chybí?

Znovu se podívej na ukázkový překlad <https://khanovaskola.cz/video/14/114/3283-pohyb-kontinentu> a všiměj si, jak byly do češtiny přeloženy některé jednotky.

Vyhovuje ti překlad nebo je potřeba ho upravit?

Reflexe

Jakou si odnášíš zkušenost nebo dovednost? Co pro tebe bylo nové, neočekávané, obtížné? Když ses nyní seznámil s věcnými a gramatickými pravidly, vyhovuje ti tvůj předchozí překlad nebo je potřeba ho upravit?

2. hodina

Projdi svůj překlad a po konzultaci s učitelem jazyků zvol takovou formu vyjádření, která zachová co nejpřesněji význam původního sdělení v cizím jazyce a zároveň splňuje časování, gramatická a stylistická pravidla.

Které výrazy jsi byl nucený upravit, přepsat či úplně nahradit?

Reflexe

Našel jsi vhodnější formulace, které zachovají co nejpřesněji význam původního sdělení v cizím jazyce? S jakými potížemi ses nejčastěji setkával při časování těchto formulací

3. hodina

V této lekci budeš prezentovat svůj překlad před zbytkem skupiny.

Sdílej své překlady se spolužáky a učiteli, zaznamenej jejich zpětnou vazbu.

Zpracuj zpětnou vazbu k přeloženým titulům od svých spolužáků a také od učitele.

Reflexe

Jakým způsobem jsi prezentoval svoji práci? Co se ti skutečně povedlo? Jak zpracuješ zpětnou vazbu ke svému překladu, kterou jsi získal?

2.3.3 Časování titulků – 2 hodiny

Poslední a velmi důležitou částí překladu je časování titulků. Je potřeba české titulky upravit tak, aby plynule navazovaly na cizojazyčný výklad originálního videa.

1. hodina

Pečlivě se seznam se zásadami časování. V tom, jak to technicky provést, ti pomůže příloha č. 07 – Časování a opravy titulků v YouTube (video). Video je dostupné na adrese <https://youtu.be/1QH-juiroDs>.

Vypiš základní pravidla pro časování titulků, které ses dozvěděl z uvedeného videa.

The screenshot shows the YouTube subtitle editor interface. On the left, there is a list of subtitles with their start and end times. The first subtitle is at 0:36.9 and 0:39.0, with the text 'Cheap, sterile and convenient it changed our lives' and its Czech translation 'Levné, sterilní a praktické.' Below it, another subtitle at 0:39.1 and 0:41.7 says 'Změnilo to naše životy.' Further down, a subtitle at 0:42.2 and 0:45.2 says 'But this wonder of technology got a little out of hand.' and 'Ale tento zázrak technologie se trochu vymkl z rukou'. At the bottom, a subtitle at 0:46.2 and 0:49.1 says 'Plastic has saturated our environment.' and 'Plasty nasýtily naše prostředí'. On the right, the video player shows a colorful animation of a pink creature in a landscape. The video title is 'Plastic Pollution: How Humans are Turning the World into Plastic'. The video progress bar shows 0:47 / 9:01. The subtitle 'Plasty nasýtily naše prostředí' is currently displayed on the video.

Reflexe

Jsou pro tebe zásady časování pochopitelné? Odhadni, kolik času budeš potřeboval pro časování svého překladu.

2. hodina

Pečlivě si projdi svůj překlad. Pouštěj jej po částech a sleduj, zda české titulky odpovídají scéně videa. Časovat můžeš v rozhraní Amara nebo v titulkovacím rozhraní YouTube Captions.

V případě, že text neodpovídá videu, změň časování, zalom řádek nebo zvol jiná slova, které lépe odpovídají délce scény.

Reflexe

Vlastní časování bývá obtížné. Často je nutné opět přeformulovat původní překlad. Nakolik se ti podařilo zachovat původní smysl sdělení? Která část byla pro tebe snadná/obtížná?

2.4 Dabing – 8 hodin

Tento tematický blok je zaměřený na dabing výukových videí a video návodů. Seznámíš se s principy záznamu zvuku a s možnostmi jeho editace, s technickými podmínkami dabingu, naučíš se obsluhovat záznamovou techniku a seznámíš se s programy pro nahrávání audio stopy.

2.4.1 Příprava podkladů pro dabing – úprava titulků pro dabování – 1 hodina

Seznámíš se s možností dabingu originálního výukového videa. Dozvíš se také o nutnosti respektovat autorská práva originálního díla a zjistíš, zda v rámci dané licence lze video dabovat.

Můžeš dabovat cizojazyčné video do češtiny nebo české video do cizího jazyka. Záleží na tvých jazykových dovednostech.

Vyber vhodné krátké (max. 4 minuty) video.

Seznam se se základními uživatelskými principy autorského práva, zejména licencí Creative commons. Ne vše lze volně použít a modifikovat. Takový dabing určitě podléhá autorskému právu. O autorském právu se budeme později bavit mnohem podrobněji v lekcí 2.5.4.

https://cs.wikipedia.org/wiki/Autorsk%C3%A9_pr%C3%A1vo

https://cs.wikipedia.org/wiki/Creative_Commons

Respektuje tvé dílo autorské právo v rámci vytvářených a publikovaných materiálů? Zkontroluj ještě jednou licenci překládaného videa.

Příprava podkladů pro dabing spočívá zejména ve tvorbě textu. Ten vznikne překladem originálu, je zde opět velmi výhodné, pokud budou k dispozici titulky originálního znění.

Připrav české titulky dle zásad uvedených v předchozích kapitolách. Můžeš také použít svoji práci z předchozích hodin.

Reflexe

Popiš, na kolik je pro tebe problematika autorského práva srozumitelná. Ohodnoť na škále 0–10 bodů své znalosti o autorském právu.

2.4.2 Technická příprava nahrávání audio stopy – 1 hodina

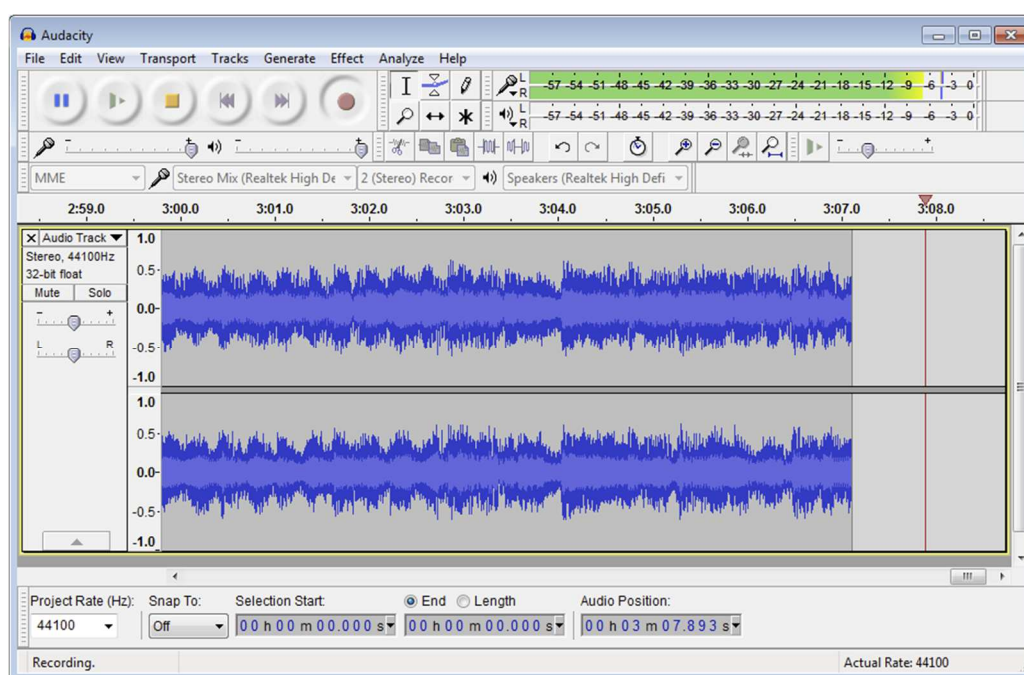
Pro nahrávání zvukové stopy je nutné instalovat vhodný software a disponovat vhodnou technikou. Právě o tom je tato lekce.

Připrav si vhodnou techniku – mikrofon a sluchátka. Zkontroluj jejich správné zapojení a funkce. Proved' testovací nahrávky.

Je vše plně funkční? Jak správně zapojit sluchátka a mikrofon do PC/notebooku?

Seznam se s programem na záznam zvuku. Vhodným řešením je například program Audacity dostupný v otevřené licenci zdarma na adrese <https://www.audacityteam.org>.

Program Audacity

- Vyzkoušej si nahrávání, ověř, zda vše funguje.
- Ulož si zkušební audio ve zvukovém formátu.

Reflexe

Pracoval jsi již dříve s audiosoubory? Co pro tebe bylo nové, neočekávané, obtížné? Co se ti skutečně povedlo?

2.4.3 Nahrávání audia, práce s hlasem – 3 hodiny

Tak, zvládli jsme výběr videa i techniku. Nyní se pusťš do vlastního dabingu.

1. hodina

- Rozděľ text po 1–2 větách. Dej pozor, že je zapotřebí vytvořit překlad, který zní přirozeně česky.
- Proto je vhodné provést čtení nahlas a to několikrát, jak ve vlastní skupince, tak před celou třídou. Čti text nahlas, dej pozor na intonaci a tempo.
- Pečlivě sleduj připomínky spolužáků a učitele k svému přednesu.

Reflexe

Popiš svoji zkušenost se záznamem zvuku. Nakolik se ti dařilo zachovat shodnou intonaci? Co pro tebe bylo nové, neočekávané, obtížné? Co se ti skutečně povedlo?

2. hodina

V předchozích hodinách jsme se naučili pracovat se zvukem a hlasem. Nyní budeme dabovat tvé konkrétní video.

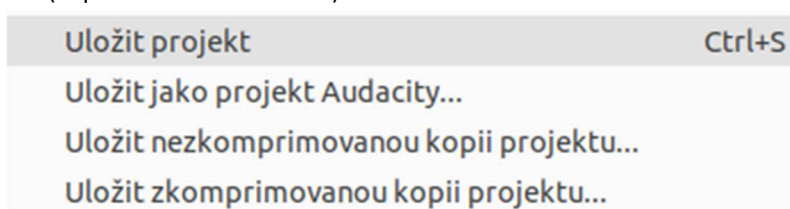
V rámci skupiny si rozděl role: režisér, dabér nebo daběři, případně pomocník měřící čas.

Vzhledem k tomu, že nelze současně nahrávat, aniž by se skupiny rušily, nevadí, že se budete v rámci práce střídat.

Velkou výhodou pro tuto hodinu je, pokud by k dispozici byla ještě druhá učebna. Nahrávej v takovém prostředí, kde tě nebude nic rušit. Skupina, která již má nahráno, se může jinde v klidu věnovat střihu.

Z předchozích hodin máš připravený text dabingu. Postupně jej nahrávej.

Zvukový záznam ulož. Určitě se bude hodit uložení do formátu Audacity pro pozdější editaci i případný export do zvukových formátů (například OGG nebo MP3)

Reflexe

Jakou si odnášíš zkušenost nebo dovednost při práci se zvukovými soubory? Co pro tebe bylo nové, neočekávané, obtížné z hlediska práce s hlasem? Co se ti skutečně povedlo?

3. hodina

Záznam zvuku je technicky, hlasově i časově náročná činnost. Nevadí, jestli se ti vše nepovede hned napoprvé. Nahrávání můžeš věnovat i tuto hodinu. Ideálně si v rámci týmu můžete vyměnit role. Režisér se stane dabérem a naopak. A pokud bys měl vše hotové, zkus nahrát něco dalšího.

Nahraj zvukovou stopu.

Ulož zvukový záznam.

Exportuj hotový zvukový záznam do vhodného formátu (MP3, OGG).

Vyhovuje ti více role dabéra nebo režiséra? Jaké plusy a mínusy mají obě role? Co bylo na nahrávání nejtěžší, případně nejlehčí?

Reflexe

Jakou si odnášíš zkušenost nebo dovednost při práci se zvukovými soubory? Co pro tebe bylo nové, neočekávané, obtížné z hlediska práce s hlasem? Co se ti skutečně povedlo?

2.4.4 Střih audio stopy a synchronizace s videem – 3 hodiny

Záznam zvuku máš hotový. Nyní jej budeš synchronizovat s videem. Je to zdlouhavá práce, která vyžaduje pečlivost a trpělivost.

1. hodina

Otevři svoji zvukovou stopu v programu Audacity.

Sestříhej zvukový záznam na kratší úseky tak, abys je byl schopen synchronizovat s originálním videem. Každý záznam ulož do samostatného souboru.

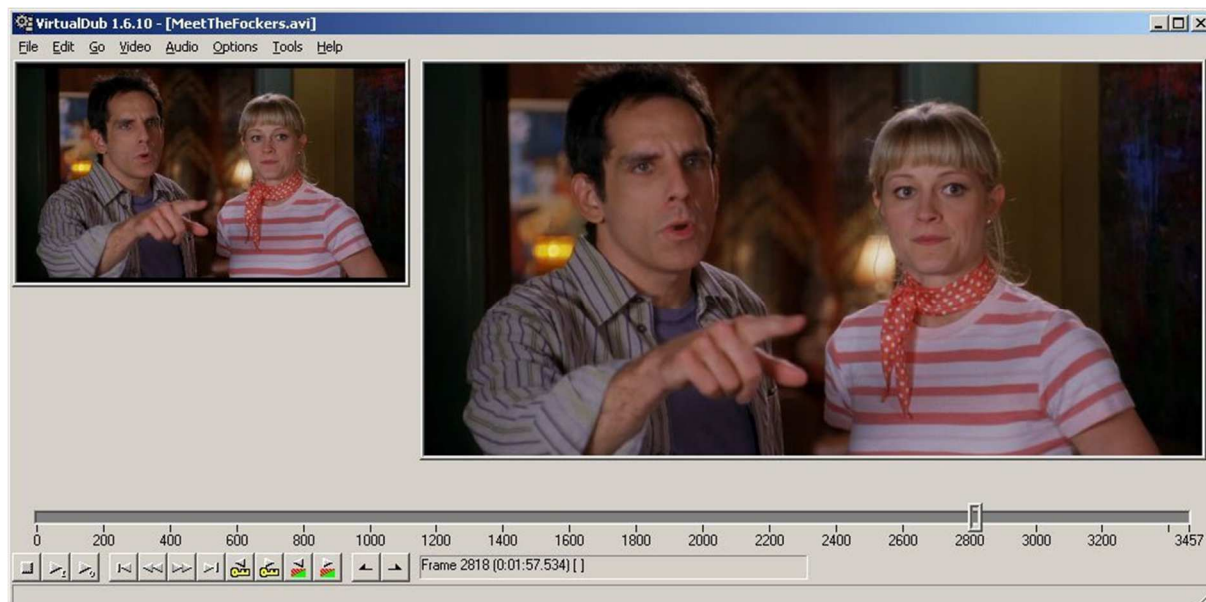
Reflexe

Střih audia je samostatná disciplína, která vyžaduje mnoho specifických dovedností. Jak se ti pracovalo? Jakou si odnášíš zkušenost nebo dovednost? Co pro tebe bylo nové, neočekávané, obtížné? Co se ti skutečně povedlo?

2. hodina

Seznam se s programem na střih videa. Můžeš použít například VirtualDub volně dostupný zdarma na <http://www.virtualdub.org>

Návod pro VirtualDub je dostupný například na této adrese: <https://bit.ly/3iDI6AQ>

Případně použij aplikaci Fotky. Pomocí editoru videa v aplikaci Fotky můžete vytvářet videoprezentace, které kombinují fotky a videa s hudbou, pohybem, textem a dalšími možnostmi. Fotky jsou součástí operačního systému WIN10.

Návod pro Fotky je dostupný na této adrese: <https://bit.ly/2Q0Vt0x>

Reflexe

Jakou si odnášíš zkušenost nebo dovednost při práci s videem? Co pro tebe bylo nové, neočekávané, obtížné z hlediska práce s videem? Co se ti skutečně povedlo?

3. hodina

Dokonči střih videa

Ulož finální zvukovou stopu a video.

Reflexe

Jakou si odnášíš zkušenost nebo dovednost ohledně práce se zvukem a videm? Využiješ tyto získané dovednosti i v jiných projektech?

2.5 Promo – 4 hodiny

V rámci tohoto bloku se seznámíš s možnostmi zveřejnění a propagace hotového výukového videa a titulků. Poznáš také vhodné videoportály a naučíš se s nimi pracovat.

Hotová videa a titulky je vhodné propagovat a poskytovat širší komunitě. Co bys řekl na nějaké možnosti propagace a sdílení?

Ne vše lze ale běžně upravovat a zveřejňovat. Je nutné, abys znal principy autorského práva, respektoval autorské právo v rámci vytvářených a publikovaných materiálů. A byl také schopen přiřadit konkrétní licenci vlastním materiálům.

Pokud nechceš svoji práci z nějakých důvodů prezentovat veřejně, jistě to okolí pochopí. Proto je nutné, abys znal nastavení soukromí zveřejňovaných materiálů, uměl reagovat na komentáře a obecně pracovat se zpětnou vazbou ke svému dílu.

2.5.1 Zveřejnění videa – 1 hodina

Naše překlady jsou hotové. Výsledné práce je vhodné zveřejnit.

S pomocí učitele zaregistruj třeba YouTube kanál pro publikaci svých prací. Dej pozor na věkový limit pro online účty a v případě, že škola disponuje školním G Suite účtem, využij primárně ten. Nebo požádej dospělou osobu z vedení kroužku o spolupráci při založení účtu.

Video můžeš také nabídnout Khanově škole ke zveřejnění na platformě www.khanovaskola.cz.

Khanova škola si vyhrazuje právo posoudit kvalitu překladu a dle ní video zveřejnit nebo video nepřijmout.

Příklady dobré praxe

Podívej se na příklady úspěšných překladů. Tato videa prošla celým stejným procesem, jakým jsi dosud pracoval ty sám.

To znamená, že někdo vzal originální video a jeho titulky, přeložil je do češtiny, provedl korektury, načasoval titulky a vše zveřejnil. Poté proběhly další revize hotového díla a po schválení bylo vše publikováno na oficiálním výukovém portálu.

Původní sada videí o vyprávění příběhů a animacích: <https://www.khanacademy.org/computing/pixar/art-of-lighting>

Přeložená videa v rámci tohoto programu: <https://cs.khanacademy.org/humanities/hass-storytelling>

Reflexe

Které informace ohledně účtů na portále YouTube byly pro tebe nové? Věděl jsi o věkovém omezení pro online účty? Jaké poučení sis z toho odnesl? Které možnosti publikace ty sám považuješ za neefektivnější?

2.5.2 Vhodné uživatelské nastavení sdílení videa, práce se zpětnou vazbou – 1 hodina

Při zveřejnění videa je vhodné brát v potaz nastavení soukromí.

Pokud nechceš svoji práci z nějakých důvodů prezentovat veřejně, jistě to okolí pochopí. Proto je nutné, abys znal nastavení soukromí zveřejňovaných materiálů, uměl reagovat na komentáře a obecně pracovat se zpětnou vazbou ke svému dílu.

- Na modelovém příkladu kanálu YouTube (u ostatních je to obdobné) je možné nastavit při nahrávání 3 režimy soukromí u každého videa.
- Seznam se s vlastnostmi jednotlivých nastavení a správně je použij v různých fázích svého projektu.
 - Veřejné
 - Neveřejné
 - Soukromé
- Podívej se na návod – Změna nastavení soukromí u videa: <https://bit.ly/2PV7UuV>
- Co znamenají tato nastavení? Které z nich má nejvíce omezující pravidla?

Reflexe

Jakou si odnášíš zkušenost nebo dovednost ohledně nastavení soukromí publikovaných videí? Jsi ochotný svoji práci prezentovat veřejně? A za jakých podmínek.

2.5.3 Jak na propagaci nově titulovaného výukového videa, případně nově vytvořeného videa – 1 hodina

Hotová videa a titulky je vhodné propagovat a poskytovat širší komunitě. Co bys řekl na nějaké možnosti propagace a sdílení?

Sdílení hotové práce je významným motivačním prvkem a završením tvé práce.

- Uspořádej společné promítání videí pro sebe, své kamarády, učitele a rodiny.
- Připrav si k premiéře malé občerstvení.
- YouTube kanál umožňuje načasování zveřejnění videa ve zvolenou dobu. Vyhlas proto slavnostní premiéru.
- Pokud již tvůj uživatelský kanál má své sledující, přijde jim s každým nově zveřejněným videem upozornění. Toto zveřejnění videa lze pojmut jako událost na sociálních sítích i jako premiéru v kině.
- Propaguj svá videa na sociálních sítích.
- Jakou sledovanost mají tvá videa po 1 dni a po 1 týdnu?

Reflexe

Prošel jsi už téměř celým plánovaným kurzem, který se týkal práce s výukovými videi, titulování a dabingu. Jakou si odnášíš zkušenost nebo dovednost? Co pro tebe bylo nové, neočekávané, obtížné? Co se ti skutečně povedlo?

2.5.4 Autorské právo z pohledu tvůrce – 1 hodina

Ne vše lze ale běžně upravovat a zveřejňovat. Je nutné, abys znal principy autorského práva, respektoval autorské právo v rámci vytvářených a publikovaných materiálů. A byl také schopen přiřadit konkrétní licenci vlastním materiálům.

Seznam se se základními uživatelskými principy autorského práva, zejména licencí Creative commons.

https://cs.wikipedia.org/wiki/Autorsk%C3%A9_pr%C3%A1vo

https://cs.wikipedia.org/wiki/Creative_Commons

Respektuje tvé dílo autorské právo v rámci vytvářených a publikovaných materiálů? Zkontroluj ještě jednou licenci překládaného videa.

Pokud jsi použil videa z Khan Academy, je vše v pořádku. Pokud jsi použil videa z YouTube, podívej se na danou licenci a zkontroluj veškeré citace použité v tvých materiálech.

I když je původní video pod licencí CC, záleží na tom, který z 6 typů licence CC to je. U licencí, které umožňují další úpravu díla (BY, BYSA, BYNC, BYNC-SA, více viz <https://www.creativecommons.cz/licence-cc/varianty-licence>) můžeme dabovat.

Také zde je však vhodné o úmyslu informovat autora. Pokud nevíme, pod kterou licencí je vybrané video, je potřeba se autora zeptat, jestli můžeme dabovat jeho video, resp. zveřejnit vytvořenou úpravu jeho díla. K tomu využijeme kontaktů spojených s příslušným kanálem na YouTube.

Přiřaď konkrétní licenci vlastním materiálům (použij nastavení videa v YouTube Studio <https://bit.ly/2XZagNO>)

Reflexe

Jakým způsobem budeš v budoucnu pracovat s nastavením svých publikovaných videí? Co nového ses dozvěděl o licenční politice a autorském právu?

3 Metodická část

3.1 Metodický blok č. 1 Teoretický základ

3.1.1 Význam naučných videí ve formálním a neformálním vzdělávání – 1 hodina

Rozvíjené klíčové kompetence

Kompetence k učení – žák poznává smysl a cíl učení, má pozitivní vztah k učení, posoudí vlastní pokrok a určí překážky či problémy bránící učení, naplánuje si, jakým způsobem by mohl své učení zdokonalit, kriticky zhodnotí výsledky svého učení a diskutuje o nich.

Cíl hodiny

Seznámit žáky školy s principem komunitního učení, na jehož základě funguje celosvětově rozšířená síť Khan Academy, její českojazyčná verze a možnost celoživotního vzdělávání zdarma. Objasnit pojem převrácená třída. Stanovit kritéria výukového videa.

Forma a bližší popis realizace

- Hromadná forma – projekce ukázek oblíbených naučných videí, charakteristika výukových a naučných videí. Seznámení s Khan Academy, historie Khan Academy, ukázka videa a cvičení.

Metody

- Motivační část – diskuze o cizojazyčných videích v originálním znění s titulky, výhody a nevýhody oproti dabingu nebo remaku.
- Aktivizační metody – diskuze ve skupině.

Pomůcky

Počítačová učebna nebo notebooky, internet, dataprojekce

Podrobně rozpracovaný obsah

Seznámení s principem Převrácené třídy (viz Důležité odkazy) a významem výukových videí. Představení Khan Academy a její práce, ukázky originálních výukových videí a jejich překladů do jiných jazyků. Jedná se o motivační část.

Americký obsah je díky české neziskové organizaci Khanova škola propagován a překládán dobrovolnickou komunitou v rámci překladatelských maratonů. Zapojit se může každý. Překlady následně prochází profesionální korekturou.

Učitel prezentuje ukázkou videa titulkovaného žáky jiné základní školy z nabídky Khanovy školy.

Žáci sdílí, s jakými naučnými nebo výukovými videi se setkali ve škole a mimo ni. Sestaví seznam 3–5 videí dle jejich preferencí a dohledají je, pokud jsou dostupná. Žáci diskutují, v čem jim videa vyhovují nebo nevyhovují, ať

už při samostudiu nebo ve škole. Diskuze o cizojazyčných videích v originálním znění s titulky, výhody a nevýhody oproti dabingu nebo remaku.

Žáci ve dvojicích nebo trojicích sepiší seznam naučných nebo výukových videí napříč předměty, která je zaujala, a to jak ve školním vyučování, tak ve volném čase, a čím. Každá skupinka navrhne 3 nejzajímavější naučná videa a zdůvodní svůj výběr.

Společně sestaví seznam a domluví se na tom, ze kterých videí by měla proběhnout pětiminutová ukázka.

Ve spolupráci s vyučujícím se pokusí tato videa dohledat a pustí si ukázky.

Po každé ukázce budou 3 žáci vyzváni, aby řekli ocenění nebo výhrady k ukázce ohledně toho, jak jim studijně vyhovuje a čím.

Žáci hodnotí, jak moc jim vadí, když není audio v češtině, ale v jiném jazyce, a zda jsou pro ně titulky dostatečnou pomocí.

Khanova škola

Khan Academy vznikla na základě potřeb studentů v rámci neformálního vzdělávání. Zakladatel Salman Khan doučoval svou sestřenicí pomocí jednoduchých obrázků ve službě Doodle. Vzhledem k tomu, že zájem měli i další přátelé, začal nahrávat video lekce na YouTube. Lekce začaly mít mnoho zhlédnutí a Sal Khan dále točil další a další témata. Lekce a nyní i cvičení jsou zdarma, vše je propojeno do motivačního výukového systému.

Převrácená třída

Převrácená výuka je metoda integrovaného učení, při níž dochází k obrácení úloh učitele a žáka v hodině, neboť je obsah učiva vytvořen studenty doma a aplikován ve škole. V anglické literatuře je tato metoda známá jako flip teaching, flipped classroom nebo inverted teaching.

(zdroj: https://cs.wikipedia.org/wiki/P%C5%99evr%C3%A1cen%C3%A1_t%C5%99%C3%ADda)

Důležité odkazy

- <https://www.khanacademy.org>
- <https://cs.khanacademy.org>
- <https://khanovaskola.cz>
- <https://forum.khanovaskola.cz>
- [Převrácená třída](#)

Reflexe

V závěru probíhá popisná zpětná vazba k práci. Reflexe je důležitou součástí hodiny – zpětná vazba od účastníků: jak se jim pracovalo, jakou si odnáší zkušenost, dovednost, co pro ně bylo nové, neočekávané, obtížné apod.

Nakolik je pro tebe princip převrácené třídy nový? Ohodnoť na škále 1–10 bodů, jak považuješ uvedené ukázky videí využitelné ve svém vlastním vzdělávání.

Poznámka: Zde nechme žáky hodnotit i videa zdánlivě nesouvisející s obsahem výuky. Mnozí z nich mají své oblíbené videokanály a rádi je prezentují.

3.1.2 Situace s nabídkou videí v českém jazyce, vs. titulkovaných vs. netitulkovaných vhodných videí – 1 hodina

Rozvíjené klíčové kompetence

Kompetence k učení – žák poznává smysl a cíl učení, má pozitivní vztah k učení, posoudí vlastní pokrok a určí překážky či problémy bránící učení, naplánuje si, jakým způsobem by mohl své učení zdokonalit, kriticky zhodnotí výsledky svého učení a diskutuje o nich.

Kompetence k řešení problémů – samostatné řešení problémů, kreativita, schopnost vyhledat relevantní informace a logicky je zpracovat, obhájit si vlastní postup.

Cíl hodiny

- Seznámit žáky školy s překladatelskou prací a stanovit vhodnou metodiku integrace cizího jazyka do výuky jiných předmětů (CLIL).
- Najít témata cizojazyčných výukových videí vytvořených a používaných pedagogickou veřejností v zahraničí a soustředit se na témata navazující na RVP a konkrétní ŠVP školy.

Forma a bližší popis realizace

- Hromadná forma – žák se seznámí s možnostmi, jak zjistit, zda jsou k dispozici české titulky.
- Skupinová forma – žáci vybírají videa pro překlady v následujících hodinách.

Metody

Projekce, výklad, diskuze

Pomůcky

Připojení k internetu, dataprojektor, metodická příloha 06 – Výběr videa

Podrobně rozpracovaný obsah

Zástupce Khanovy školy prezentuje možnosti výukových videí. Společně s žáky sestaví kritéria pro výběr vhodného videa (např. délka do 5–8 minut, tempo mírné, obtížnost tématu jen pro základní školu).

Žáci procházejí možná videa a volí takové, které splňuje jejich požadavky na jejich jazykovou úroveň a oblast zájmu. Učitel dohlíží na výběr videa a zajistí, aby mělo anglické titulky již k dispozici. V ideálním případě se překlad zaměří na vhodný YouTube kanál, který je komplet opatřen anglickými titulky. Hledání takových videí může být trochu pracné, přítomnost titulků je potřeba ověřovat ručně.

Kritéria výběru videí

téma

návaznost tématu videa na RVP

délka

jazyková náročnost, slovní zásoba textu videokonferencí

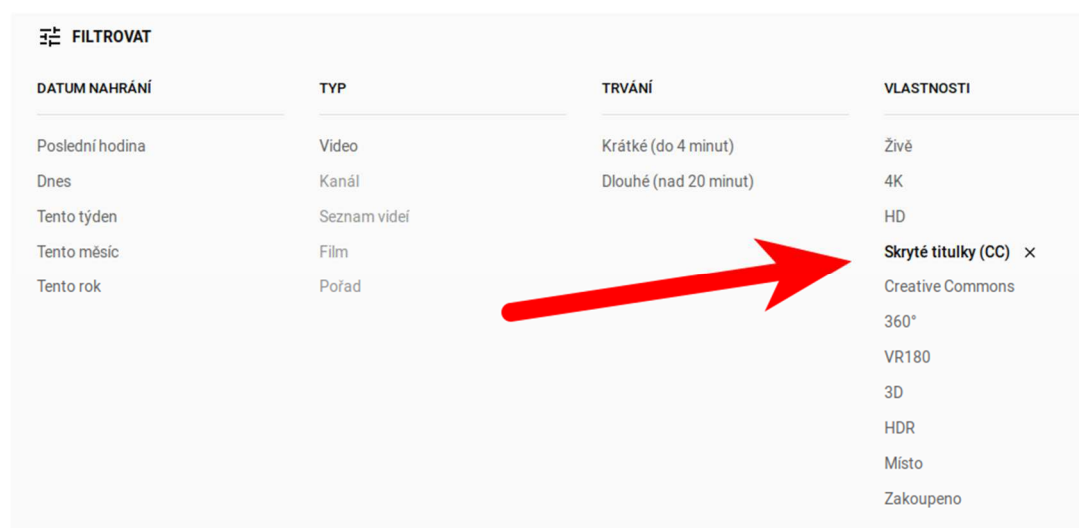
tempo výkladu

licence použití

existence transkripce (originálních titulků)

existence transkripce (originálních titulků) včetně časování

V YouTube lze využít vyhledávací filtr. S těmito postupy se žáci seznámí přes instruktážní video vytvořené Khanovou školou – viz metodická příloha ve formě videa 06 – Výběr videa (Video je dostupné na adrese <https://youtu.be/UrvGOoi8FwU>.)

Tipy na videa – kanály na YouTube, které by se mohly hodit: FuseSchool, Sci Kids, Peekaboo Kidz, MITK12Videos, Free School, Musstewissen (německy).

V této části je důležité žákům zdůraznit, že vybírají video k překladu podle svých vlastních preferencí a zájmů. Výše zmíněné YouTube kanály jsou jen příkladem takových zdrojů. Žáci volí téma a jazykovou úroveň podle svých vlastních schopností.

Podkladem práce mohou být i ucelené sady vzdělávacích videí, které přímo nenavazují na výuku, ale rozšiřují ji. Příkladem takového videa, které bylo překládáno, je video: Introduction to storytelling dostupné na adrese <https://www.khanacademy.org/computing/pixar/storytelling/we-are-all-storytellers/v/storytelling-introb>

Příklad kompletního překladatelského projektu

Podívej se na vzorové video, jeho překlad a finální úpravy:

- zdrojové video překladu – <https://www.youtube.com/watch?v=Wq9kLzm36h0>
- video v prostředí Amary – <https://amara.org/en/videos/Vt1yo7fqKwA6/info/continental-drift-101-national-geographic/>
- finální video s titulky na Khanově škole – <https://khanovaskola.cz/video/3283>

Reflexe

V závěru probíhá popisná zpětná vazba k práci. Reflexe je důležitou součástí hodiny – zpětná vazba od účastníků: jak se jim pracovalo, jakou si odnáší zkušenost, dovednost, co pro ně bylo nové, neočekávané, obtížné apod.

Jaké jsi objevil rozdíly ve kvalitě (rozsahu) slovní zásobě titulků? Nakolik to pro tebe bylo nové, neočekávané, obtížné? Co se ti skutečně povedlo?

Poznámka: Pomozte žákům vybrat adekvátní obtížnost a rozsah videa. V rámci reflexe je vhodné pracovat s motivací. Někteří žáci mohou být nepříjemně překvapení obtížností projektů.

3.2 Metodický blok č. 2 Překlad videa

Tento blok je zaměřen na vlastní překladatelskou práci. Žáci si vyzkouší různé metody překladu – individuální a skupinovou práci, naučí se pracovat se specializovanými překladatelskými nástroji a osvojí si základní stylistická pravidla titulkování. Během tematického bloku vznikne hrubý překlad výukových videí z angličtiny do češtiny.

3.2.1 Společný překlad videa – 3 hodiny

Rozvíjené klíčové kompetence

Kompetence komunikativní – rozvoj bohatosti mateřského jazyka, schopnost vyjádřit se srozumitelně v mluveném i psaném projevu, schopnost porozumět různým typům textu i obrazových záznamů, práce s digitálními technologiemi jakožto prostředky moderní komunikace.

Cíl hodiny

- Seznámit žáky s možnostmi překladu a titulkování. Naučit žáky pracovat s klíčovými slovy.
- Přeložit metodou společné práce 1 výukové video využitelné ve výuce.
- Zvýšit jazykové kompetence žáků díky naslechu řeči rodilých mluvčích a vlastním překladům.
- Zvýšit technické kompetence žáků při titulkování a úpravě videa.
- Podpořit nadané a talentované žáky v dalším studiu v oblasti cizích jazyků a zejména v samostudiu.

Forma a bližší popis realizace

Hromadná forma – v úvodu se žáci seznámí s celkovou myšlenkou vybraného výukového videa v cizím jazyce (angličtině). Žákům je vysvětlen cíl, jsou zadána kritéria, jak má vypadat výstup překladu.

Skupinová forma – žáci vytipují pojmy, které je potřeba překládat jednotně – slova, která se často opakují.

V následujících hodinách budou všichni žáci spolupracovat na jediném videu. Skupiny žáků dostanou přidělen jeden úsek videa s anglickými titulky a s pomocí sdíleného dokumentu, později i editoru titulků, přeloží svůj úsek videa.

Metody

Metoda názorně demonstrační, metody aplikačního charakteru, řešení typových úloh

Pomůcky

dataprojektor, vytištěné skripty anglických titulků

Metodická příloha

01 – Překlady v Amara

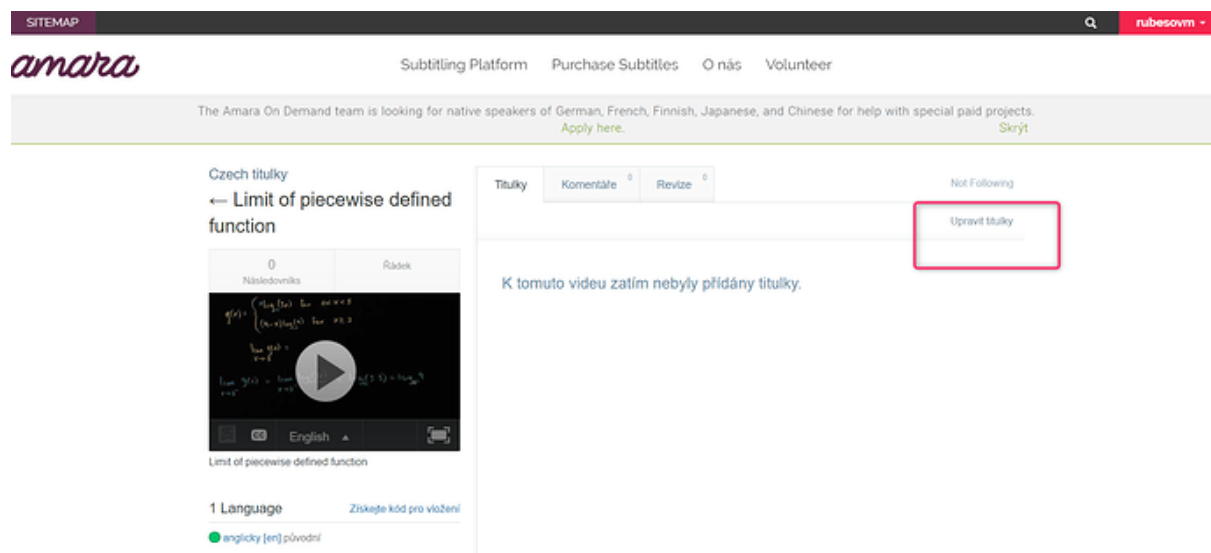
02 – Titulkování v Amara

03 – Titulkování v YouTube

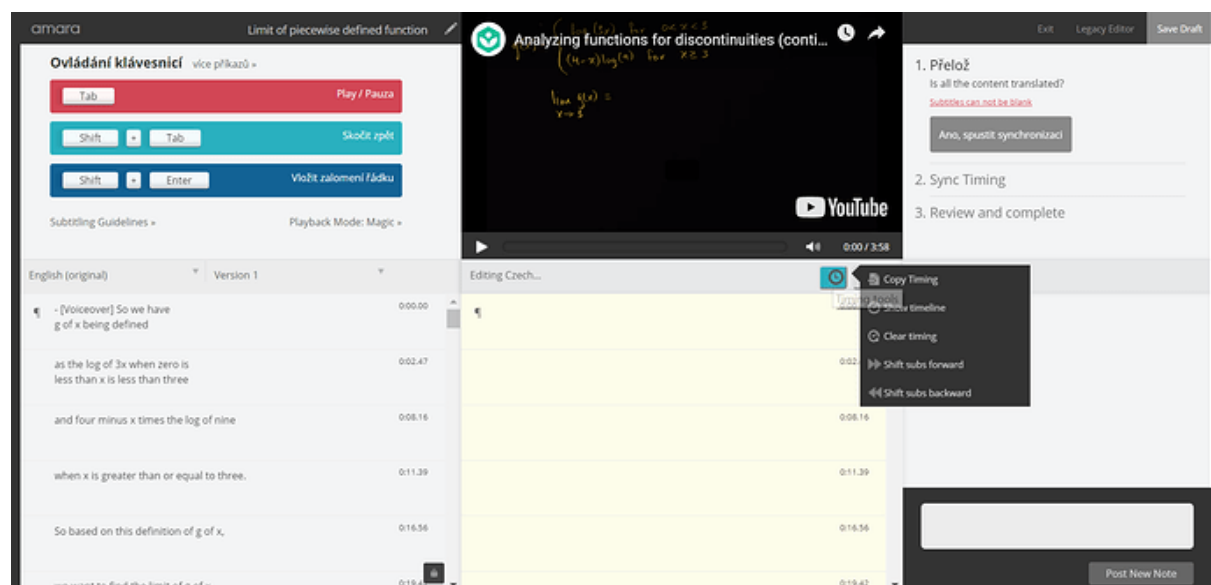

Metodická příloha č. 1 – Překlady v Amara (textový dokument)

Po kliknutí na odkaz se vám nejspíše zobrazí přihlašovací stránka [Amary](#). Můžete si buď založit nový účet, nebo využít některý z vašich stávajících účtů – třeba ten na Facebooku nebo Google. Občas se stane, že na videu už někdo pracuje. V takovém případě vás Amara nepustí k překladu a přesměruje vás na jinou stránku se zprávou, že už video někdo edituje.

Klikněte na “Upravit titulky” a dostanete se do samotného editoru:

V prostředním sloupci máte prostor pro vlastní titulky. Každý obdélník představuje jeden titulek. Po kliknutí na daný řádek v prostředním sloupci můžete začít psát svůj překlad.

Titulky můžete různě spojovat, rozpojovat (můžete označit celou větu v souvětí, zmáčknout Ctrl+Enter a věta se přesune do nově přidáného titulku pod stávajícím), přidávat, odebírat (kliknutí na ikonku v levém spodním rohu každého titulku), jak se to bude v češtině zrovna hodit. Nalevo se můžete inspirovat anglickými titulky.

Dále si lze zapnout funkci „show timeline“, kde si můžete pohrát s časováním, je to celkem intuitivní. Proužky s titulky se myší roztahují nebo zkracují podle potřeby.

Po přeložení všech titulků klikněte vpravo nahoře na Yes, start syncing. (Pokud je tlačítko šedivé, tak pravděpodobně máte nějaký titulek bez textu. Projděte všechny titulky, najděte ho a smažte). Po kontrole časování pokračujte kliknutím na Start reviewing. Přeložte název a popis kliknutím na Edit Title a titulky po sobě ještě jednou zkontrolujte. Především věnujte pozornost oranžovým vykřičníkům!

Poté už jen stačí kliknout na Publish a je hotovo! Děkujeme za překlad!

Metodická příloha č. 02 – Titulkování v Amara (video)

Video je dostupné na adrese <https://youtu.be/ybFdyn5pYnE>

Metodická příloha č. 03 – Titulkování v YouTube (video)

Video je dostupné na adrese <https://youtu.be/jC0U0rvXkfw>

Podrobně rozpracovaný obsah

Zdůvodnění použití sdíleného editoru pro překlad: Z motivačních důvodů je dobré, když si žáci napřed vyzkouší jeden překlad společně, kde již po krátké době uvidí výsledek. Společná práce současně na jedné titulce není možná v rozhraní Amara ani YouTube. Práce ve sdíleném editoru je efektivní a intuitivní, a přestože by šel tento krok z hlediska samotné produkce titulků vynechat, samotná zkušenost se sdílenou editací je pro žáky cenná pro jiné oblasti práce.

1. hodina

Příprava před hodinou: Zástupce Khanovy školy ve spolupráci s učitelem předpřipraví vybrané výukové video v cizím jazyce pro překlad ve sdíleném editoru (např. Google Dokument) tak, že zkopíruje titulky v původním jazyce.

Co když učitel nemá podporu zástupců Khanovy školy

Podstatou online práce je možnost pracovat i na dálku. V případě, že není možná prezenční podpora zástupců Khanovy školy, existuje možnost online přípravy dokumentů, videokonferencí anebo online podpory ze strany komunity Khanovy školy přímo z portálu <https://khanovaskola.cz/> nebo <https://khanovaskola.cz>.

Během úvodní hodiny proběhne opakovaná projekce videa bez použití titulků a s cizojazyčnými, nejspíše anglickými titulky (pokud jsou k dispozici).

Učitel se žáků ptá, o čem video je a na kolik mu porozuměli. Postupně pouští jeho části a překládá je společně s nimi detailněji.

Následně učitel sdělí žákům, zda je či není k dispozici transkripce originálních titulků (tím, jak získat originální transkripci se zabývá metodická příloha č. 6 video „06 Výběr videa,, <https://youtu.be/UrvGOoi8FwU>).

Forma skupinové práce

První video je vhodné překládat společně v rámci celé skupiny s maximální podporou učitele cizího jazyka. V následné aktivitě je vhodné titulky vhodně rozdělit pro skupinovou práci.

Pro začátek je vhodné zvolit úsek o délce přibližně 1–2 minuty pro jednu skupinu. Takový úsek jste schopni přeložit bez problémů během jedné vyučovací hodiny. Vzhledem k tomu, že překlad probíhá ústně a ne písemně, je reálné v rámci úvodní lekce přeložit video v délce 5–10 minut.

Klíčová slova

Každý obor má svá klíčová slova, která se v rámci videí nejčastěji opakují. Učitelé společně s žáky vypíší hlavní klíčová slova nutná k základnímu pochopení tématu. Když budou překládat například matematiku, měli by znát cizí termíny například pro plus, minus, rovná se, rovnice, vzorec apod.

Učitel ve spolupráci s žáky vypíše klíčová slova a poskytne je žákům pro pozdější překlady.

Ukázka klíčových slov

Takto například vypadá seznam klíčových slov pro téma Storytelling. K jeho sestavení stačí textový dokument anebo tabulka.

	A	B
1		ČJ
2	act	dějství
3	animator	animátor
4	antagonist	soupeř
5	art department	výtvarné oddělení
6	audience	publikum/diváci
7	beat	hlavní moment
8	beatboard	náčrt hlavní (filmové) scény
9	character	postava
10	character arc	vývojová křivka postavy
11	character art director	vedoucí umělecké tvorby postav
12	climax	vyvrcholení
13	close-up shot	detail
14	cold colors	studené barvy
15	color	barva
16	color wheel	barevný kruh
17	comic book	komiks
18	complementary colors	doplňkové barvy
19	composition	obrazová kompozice
20	concept art	kreslení návrhů?
21	contrast	kontrast
22	contrasting colors	kontrastní barvy
23	designer	designér

Ukázka videa

Příkladem takového videa, které bylo překládáno, je: Introduction to storytelling dostupné na adrese <https://www.khanacademy.org/computing/pixar/storytelling/we-are-all-storytellers/v/storytelling-introb>

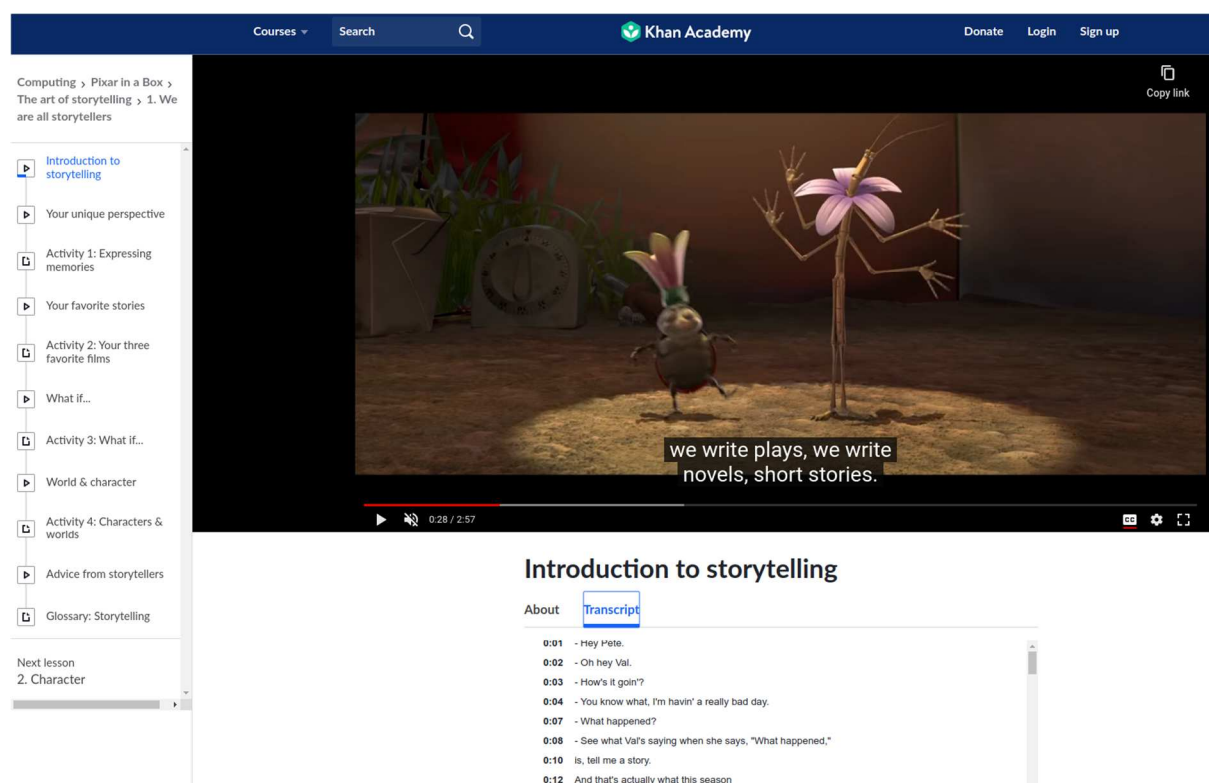
Toto video je vhodné žákům pustit jako příklad úspěšně zvládnutého překladatelského projektu.

Reflexe

V závěru probíhá popisná zpětná vazba k práci. Reflexe je důležitou součástí hodiny – zpětná vazba od účastníků: jak se jim pracovalo, jakou si odnáší zkušenost, dovednost, co pro ně bylo nové, neočekávané, obtížné apod.

Jak se ti pracovalo? Byly překlad prvního videa a práce s klíčovými slovy pro tebe snadné/obtížné? Jakou si odnášíš zkušenost nebo dovednost? Co se ti skutečně povedlo?

Poznámka: Je vhodné zdůraznit v rámci reflexe, že se jedná o počátek práce, a tedy úroveň požadovaných výstupů tomu také odpovídá. Nečekáme hotové dílo.

The screenshot shows the Khan Academy website interface. The top navigation bar includes 'Courses', 'Search', 'Khan Academy' logo, 'Donate', 'Login', and 'Sign up'. The left sidebar shows a list of lessons under the path 'Computing > Pixar in a Box > The art of storytelling > 1. We are all storytellers'. The main video player displays the 'Introduction to storytelling' video, which is a Pixar-style animation. The video shows a character named Pete and a character named Val. The subtitle reads: 'we write plays, we write novels, short stories.' Below the video player, there is a section titled 'Introduction to storytelling' with tabs for 'About' and 'Transcript'. The transcript shows the following text:

0:01 - Hey Pete.
0:02 - Oh hey Val.
0:03 - How's it goin'?
0:04 - You know what, I'm havin' a really bad day.
0:07 - What happened?
0:08 - See what Val's saying when she says, "What happened,"
0:10 is, tell me a story.
0:12 And that's actually what this season

2. hodina

Učitel vysvětlí žákům, že celé video je rozděleno na kratší úseky, které jsou odlišeny ve sdíleném editoru, např. barvou písma. Žáci jsou rozděleni do skupin a překládají svěřený úsek. Vzniká první hrubý překlad titulků do češtiny. Nevadí, že první překlad nebude úplně přesný. Jde tu o význam sdělení.

Formy skupinové práce

Ideální je si v rámci skupiny rozdělit role – tedy někdo dohledává slovíčka, někdo píše, někdo hlídá návaznost na používanou terminologii a klíčová slova.

Možné chyby

Častou chybou je přílišné lpění žáků na správném a přesném překladu. V první fázi jde spíše o pochopení smyslu videa. Ved'te žáky k tomu, aby přeložili nahrubo celý svěřený úsek a byli připraveni na volné interpretování jeho obsahu.

Ved'te žáky k tomu, aby původní cizojazyčné titulky nemazali, to proběhne až v úplném závěru. Napomůžeme tím pozdějším korekturám.

Zachovejte časové značky. V žádném případě je nemažte. Bude se hodit v budoucnu pro korektury a časování.

Ukázka titulků

```
1 1
2 00:00:00,000 --> 00:00:03,354
3 Bavme se o konečném rozpadu.
4
5 2
6 00:00:03,354 --> 00:00:05,124
7 Evropa a Afrika se oddělují
8
9 3
10 00:00:05,124 --> 00:00:08,324
11 od amerického kontinentu miliony let
12
13 4
14 00:00:08,334 --> 00:00:12,024
15 rychlostí přibližně 2,5 cm za rok.
16
17 5
18 00:00:12,024 --> 00:00:13,808
19 Kontinenty se pohybují
20
21 6
22 00:00:13,808 --> 00:00:14,348
23 přibližně stejně tak rychle,
24
25 7
26 00:00:14,378 --> 00:00:15,238
27 jako rostou naše nehty.
28
29 8
30 00:00:15,238 --> 00:00:16,911
31 A jak pokračuje oddělování,
32
33 9
34 00:00:16,991 --> 00:00:18,091
35 tak rift - (trhlina) mezi nimi,
36
37 10
38 00:00:18,112 --> 00:00:19,745
39 jinak známý jako Atlantický oceán,
40
41 11
42 00:00:19,755 --> 00:00:21,151
43 se rozšiřuje.
44
45 12
```

Reflexe

V závěru probíhá popisná zpětná vazba k práci. Reflexe je důležitou součástí hodiny – zpětná vazba od účastníků: jak se jim pracovalo, jakou si odnáší zkušenost, dovednost, co pro ně bylo nové, neočekávané, obtížné apod.

Jak se ti pracovalo? Jakou si odnášíš zkušenost nebo dovednost? Co se ti skutečně povedlo? Jakou část celku jsi zvládl přeložit? Vidiš návaznost na ostatní části překladu?

Poznámka: V rámci reflexe klademe důraz na úroveň spolupráce a návaznost překladů.

3. hodina

Žáci pokračují ve skupinovém překladu titulků. Poté sledují a korigují práci ostatních překladatelských skupin, hlídají návaznost jednotlivých částí tak, aby všichni používali stejnou terminologii v rámci jednoho překládaného celku.

Probíhá opakované přehrávání videa, překlad a kompletování jednotlivých úseků překladů. Žáci prezentují svoji práci a sledují překlad jiných skupin a řeší návaznost. Sledují, zda všechny skupiny používají stejnou odbornou terminologii, konzultují termíny s učitelem (viz aktivita v 1. hodině, kapitola 3.2.1).

Učitel pomáhá s odbornou terminologií daného výukového videa. Učitel jazyků pomáhá s překladem a řeší problematické části v oblasti cizího jazyka.

Doporučené metody práce

Vzhledem k tomu, že titulkovací prostředí neumožňuje společnou práci více uživatelů nad jedním videem, doporučujeme:

Zvolit kratší video a pracovat v rámci celé skupiny s krátkým textem v rámci jednoho uživatelského účtu, nebo titulky sdílet pomocí cloudových služeb dle možností školy. Práce pak probíhá ve společném dokumentu. Tato metoda umožní práci většího množství zapojených žáků na větším projektu. Výslednou práci pak vedoucí projektu zveřejní.

Reflexe

V závěru probíhá popisná zpětná vazba k práci. Reflexe je důležitou součástí hodiny – zpětná vazba od účastníků: jak se jim pracovalo, jakou si odnáší zkušenost, dovednost, co pro ně bylo nové, neočekávané, obtížné apod.

Podařilo se ti sladit používanou terminologii s ostatními skupinami? Jaká metoda práce se ti nejvíce osvědčila při kompletaci částí překladů do jednoho funkčního celku? Co se ti skutečně povedlo?

Poznámka: Důraz kladte na reflexi dostatečného času k dokončení práce, zpětnou vazbu na překlad.

3.2.2 Skupinová práce na více videích – 3 hodiny

Rozvíjené klíčové kompetence

Kompetence komunikativní – rozvoj bohatosti mateřského jazyka, schopnost vyjádřit se srozumitelně v mluveném i psaném projevu, schopnost porozumět různým typům textu i obrazových záznamů, práce s digitálními technologiemi jakožto prostředky moderní komunikace.

Kompetence pracovní – žák využívá znalosti a zkušenosti získané v jednotlivých vzdělávacích oblastech v zájmu vlastního rozvoje i své přípravy na budoucnost, činí podložená rozhodnutí o dalším vzdělávání a profesním zaměření.

Cíl hodiny

- Přeložit výuková videa v rámci jednotlivých realizačních týmů.
- Zvýšit jazykové kompetence žáků díky náslechu řeči rodilých mluvčí a vlastním překladům.
- Zvýšit technické kompetence žáků. Stanovit vhodné metody spolupráce v realizačním týmu.
- Podpořit nadané a talentované žáky v dalším studiu v oblasti cizích jazyků a zejména v samostudiu.

Forma a bližší popis realizace

Proběhne výběr dalších videí k překladu pomocí titulkování a vlastní titulkování. Tentokrát bude důraz na odpovědnost skupinky za její práci a aplikaci poznatků z aktivit v kapitolách 2.2.1, resp. 3.2.1. Práce bude probíhat přímo v titulkovacím rozhraní Amara nebo YouTube (dle povahy videa).

Forma a bližší popis realizace

- Hromadná forma – instruktáž – žáci se učí základům práce v titulkovacím prostředí.
- Skupinová forma – proběhne výběr dalších videí k překladu pomocí titulkování a vlastní titulkování. Práce probíhá přímo v titulkovacím rozhraní Amara nebo YouTube (dle povahy videa).

Metody

Výklad, cvičení, samostatná tvorba, prezentace

Pomůcky

Počítačová učebna nebo notebooky, připojení k internetu, sdílený dokument, překladatelské prostředí Amara a titulkovací rozhraní YouTube Captions.

Metodická příloha

01 – Překlady v Amara

02 – Titulkování v Amara

03 – Titulkování v YouTube

Podrobně rozpracovaný obsah

V následujících hodinách žáci překládají videa opět ve skupinkách, ale oproti první části bude mít každá skupina vlastní video, o které se bude starat od počátku do konce překladatelského cyklu.

1. hodina

Žáci si vyberou vhodné video, které dosud nemá české titulky. Využijí vytvořená kritéria z aktivit kapitoly 2.2.1. (případně si je upraví dle zkušenosti z aktivit v kapitole 2.2.2). Je velmi vhodné, aby mělo titulky v originálním jazyce, nejvhodnějším kanálem se jeví YouTube. Pokud je ve službě YouTube aktivní možnost překlad (viz instruktážní video Titulkování v YouTube), je vhodné titulkovat zde, pokud ne, je vhodnější služba Amara.

Žáci si připraví podklady pro překlad – zopakují si téma, pokud se jedná o učivo, které již probírali, zjistí si základní slovní zásobu k tématu, např. navštíví příslušnou stránku na Wikipedii v češtině a v originálním jazyce videa (pokud by titulky v originálním jazyce nebyly k dispozici).

Pro přehlednou práci a sledování postupu se doporučuje používat tabulku s videi a jejich stavem překladu. Žáci se tak vyhnou případným konfliktům verzí.

Kapitola	Lekce	Název videa	Khan Academy	Sekund	Amara link	Překládá	Hotovo?	Poznámky
The art of lighting	Introduction to lighting	Art of lighting overview	https://www.khanacademy.org/a/0eaf1cM1VU	https://www.youtube.com/watch?v=0eaf1cM1VU	165	https://amara.org/cs/videos/	Sára	☐
		Light quality	https://www.khanacademy.org/a/k2fyzLP1HQ	https://www.youtube.com/watch?v=k2fyzLP1HQ	215	https://amara.org/cs/subtitle/		☐
		Light roles	https://www.khanacademy.org/a/vnDk2E4G1sg	https://www.youtube.com/watch?v=vnDk2E4G1sg	192	https://amara.org/cs/subtitle/		☐
		Virtual lights	https://www.khanacademy.org/a/HpnFBQvK3A	https://www.youtube.com/watch?v=HpnFBQvK3A	77	https://amara.org/cs/subtitle/		☐
		Character Lighting	https://www.khanacademy.org/a/TP7zouXk5k0	https://www.youtube.com/watch?v=TP7zouXk5k0	398	https://amara.org/cs/subtitle/		☐
		Color scripts	https://www.khanacademy.org/a/J3HGahDdBog	https://www.youtube.com/watch?v=J3HGahDdBog	426	https://amara.org/cs/subtitle/		☐
		Master Lighting	https://www.khanacademy.org/a/f5ow3UUJ680	https://www.youtube.com/watch?v=f5ow3UUJ680	380	https://amara.org/cs/subtitle/		☐
		Shot lighting	https://www.khanacademy.org/a/KOzsvY10ddU	https://www.youtube.com/watch?v=KOzsvY10ddU	382	https://amara.org/cs/subtitle/		☐
		Getting to know Kim White	https://www.khanacademy.org/a/mJUwZsdvz4o	https://www.youtube.com/watch?v=mJUwZsdvz4o	349	https://amara.org/cs/subtitle/		☐
Simulation	Hair simulation 101	Hair simulation overview	https://www.khanacademy.org/a/YeYW8TIWL8	https://www.youtube.com/watch?v=YeYW8TIWL8	127	https://amara.org/cs/subtitle/	Pavína	☒
		Modeling hair	https://www.khanacademy.org/a/F-FZZJdMyNk	https://www.youtube.com/watch?v=F-FZZJdMyNk	128	https://amara.org/cs/subtitle/	Pavína	☒
		Spring-mass system	https://www.khanacademy.org/a/BXRIQHvU9Fs	https://www.youtube.com/watch?v=BXRIQHvU9Fs	186	https://amara.org/cs/subtitle/	Pavína	☒
		Stiffness and damping	https://www.khanacademy.org/a/-3X6zDaJ8r4	https://www.youtube.com/watch?v=-3X6zDaJ8r4	122	https://amara.org/cs/subtitle/	Pavína	☒
		Support springs	https://www.khanacademy.org/a/Yrst6lFOGU	https://www.youtube.com/watch?v=Yrst6lFOGU	104	https://amara.org/cs/subtitle/	Pavína	☒
		Case study: The Good Dinosaur	https://www.khanacademy.org/a/1EKs0YXlpUs	https://www.youtube.com/watch?v=1EKs0YXlpUs	277	https://amara.org/cs/subtitle/	Pavína	☒
		Getting to know Hawley Iben	https://www.khanacademy.org/a/CWozHs2IMCY	https://www.youtube.com/watch?v=CWozHs2IMCY	249	https://amara.org/cs/subtitle/	Pavína	☒

V roce 2019 YouTube deklaruje pro anglofonní videa, že 99 % slov v automaticky vytvořených anglických titulcích je správně, chyby budou zejména v interpunkci, lze tedy zvážit použití nabídky titulků označenou na YouTube jako angličtina – vytvořeno automaticky. Bez titulků tedy budou spíše videa v jiných originálních jazycích, a přesto by po konkrétním videu mohla být velká poptávka. Pak doporučujeme v prostředí Amara vytvořit titulky v originálním jazyce přepisem. To vyžaduje od žáků vyšší úroveň zvládnutí jazyka a také je vhodné požádat učitele jazykáře o kontrolu po této fázi.

Reflexe

V závěru probíhá popisná zpětná vazba k práci. Reflexe je důležitou součástí hodiny – zpětná vazba od účastníků: jak se jim pracovalo, jakou si odnáší zkušenost, dovednost, co pro ně bylo nové, neočekávané, obtížné apod.

Nyní jsi pracoval v samostatné skupině. Jakou si odnášíš novou zkušenost nebo dovednost? Co se ti skutečně povedlo? Je práce v menším realizačním týmu jiná než společná práce se všemi spolužáky? V čem?

Shodli jste se se všemi spolužáky na tématu videa?

2. hodina

V předchozích hodinách se žáci v rámci celého týmu seznámili s principem překladu titulků a procvičili si skupinovou práci od počátku k finální verzi. V této hodině pracují na podobném principu, ale v menším realizačním týmu (2–4 žáci, dle možností skupiny). Provádí překlad titulků a korektury překladů.

Dbejte důraz na návaznost překladů a na dodržení společné terminologie v rámci skupiny.

Reflexe

V závěru probíhá popisná zpětná vazba k práci. Reflexe je důležitou součástí hodiny – zpětná vazba od účastníků: jak se jim pracovalo, jakou si odnáší zkušenost, dovednost, co pro ně bylo nové, neočekávané, obtížné apod.

Jaký podíl celkového rozsahu titulků se ti během této hodiny podařilo přeložit? Odhadni, kolik času budeš potřebovat na následné korektury.

3. hodina

Žáci prezentují svoji práci ostatním skupinám. Učitel moderuje prezentování překladů.

Možné problémy a jejich řešení

Běžným projevem při prezentaci je ostych žáků a pochyby o výsledcích své práce. Je důležité žákům zdůraznit, že ještě neproběhla korektura, časování ani závěrečná revize, a tedy překlady jsou možná nedokonalé. A že principem této aktivity nebylo vytvořit finální produkt. To, jak vše vylepšit, se budou učit v dalších hodinách.

Reflexe

V závěru probíhá popisná zpětná vazba k práci. Reflexe je důležitou součástí hodiny – zpětná vazba od účastníků: jak se jim pracovalo, jakou si odnáší zkušenost, dovednost, co pro ně bylo nové, neočekávané, obtížné apod.

Byl určený čas dostatečný k dokončení tvé práce? Jaká byla zpětná vazba na tvůj překlad?

3.2.3 Práce v online titulkovacím rozhraní – 3 hodiny

Rozvíjené klíčové kompetence

Kompetence komunikativní – rozvoj bohatosti mateřského jazyka, schopnost vyjádřit se srozumitelně v mluveném i psaném projevu, schopnost porozumět různým typům textu i obrazových záznamů, práce s digitálními technologiemi jakožto prostředky moderní komunikace.

Kompetence pracovní – žák využívá znalosti a zkušenosti získané v jednotlivých vzdělávacích oblastech v zájmu vlastního rozvoje i své přípravy na budoucnost, činí podložená rozhodnutí o dalším vzdělávání a profesním zaměření.

Kompetence k řešení problémů – samostatné řešení problémů, kreativita, schopnost vyhledat relevantní informace a logicky je zpracovat, obhájit si vlastní postup.

Cíl hodiny

- Seznámit žáky s prostředím titulkovacích nástrojů Amara a Google Caption.
- Přeložit výuková videa v rámci jednotlivých realizačních týmů.
- Zvýšit jazykové kompetence žáků díky náslechu řeči rodilých mluvčích a vlastním překladům.
- Zvýšit technické kompetence žáků.
- Podpořit nadané a talentované žáky v dalším studiu v oblasti cizích jazyků a zejména v samostudiu.

Forma a bližší popis realizace

- Hromadná forma – žáci jsou seznámeni s funkcemi titulkovacích rozhraní. Poznají funkce pro snadné vkládání titulků.
- Skupinová forma, kooperativní učení – ve skupinkách si žáci vyzkouší technické možnosti překladatelských nástrojů. Pokračují v překladu úseku videa.

Metody

Společná práce v realizačním týmu, výklad, praktická ukázka

Pomůcky

Počítač nebo notebook, připojení k internetu, sluchátka, rozhraní Amara a titulkovací rozhraní YouTube Captions

Metodická příloha

01 – Překlady v Amara

02 – Titulkování v Amara

03 – Titulkování v YouTube

Podrobně rozpracovaný obsah

1. hodina

Na začátku se žáci seznámí s funkcemi titulkovacího rozhraní Amara. K tomu je připravena metodika 01 – Překlady v Amara. Poznají funkce pro snadné vkládání, korektury a časování titulků.

Ve skupinkách si vyzkouší jeho technické možnosti. Pokračují v překladu videa. Mají možnost konzultovat případné problémy s učitelem a se zástupcem Khanovy školy.

Jak používat titulkovací rozhraní Amara.

Adresa služby: <https://amara.org/cs/>

Více k Amara naleznete v metodické příloze 01 – Překlady v Amara, 02 – Titulkování v Amara.

Po kliknutí na odkaz se vám nejspíše zobrazí přihlašovací stránka Amary. Můžete si buď založit nový účet, nebo využít některý z vašich stávajících účtů – třeba ten na Facebooku nebo Google. Občas se stane, že na videu už někdo pracuje. V takovém případě vás Amara nepustí k překladu a přesměruje vás na jinou stránku se zprávou, že už video někdo edituje.

Klikněte na „Upravit titulky“ a dostanete se do samotného editoru:

V prostředním sloupci máte prostor pro vlastní titulky. Každý obdélník představuje jeden titulek. Po kliknutí na daný řádek v prostředním sloupci můžete začít psát svůj překlad.

Titulky můžete různě spojovat, rozpojovat (můžete označit celou větu v souvětí, zmáčknout Ctrl+Enter a věta se přesune do nově přidaného titulku pod stávajícím), přidávat, odebírat (kliknutí na ikonku v levém spodním rohu každého titulku), jak se to bude v češtině zrovna hodit. Nalevo se můžete inspirovat anglickými titulky.

Dále si lze zapnout funkci „show timeline“, kde si můžete pohrát s časováním, je to celkem intuitivní. Proužky s titulkem se myší roztahují nebo zkracují podle potřeby.

Po přeložení všech titulků klikněte vpravo nahoře na Yes, start syncing. (Pokud je tlačítko šedivé, tak pravděpodobně máte nějaký titulek bez textu. Projděte všechny titulky, najděte ho a smažte.) Po kontrole časování pokračujte kliknutím na Start reviewing. Přeložte název a popis kliknutím na Edit Title a titulky po sobě ještě jednou zkontrolujte. Především věnujte pozornost oranžovým vykřičníkům!

Poté už jen stačí kliknout na tlačítko Publish a je hotovo.

Reflexe

V závěru probíhá popisná zpětná vazba k práci. Reflexe je důležitou součástí hodiny – zpětná vazba od účastníků: jak se jim pracovalo, jakou si odnáší zkušenost, dovednost, co pro ně bylo nové, neočekávané, obtížné apod.

Ohodnoť, nakolik ses seznámil s prostředím Amara. Dokážeš jej v příštích hodinách využít pro překlady? Co pro tebe bylo nové, neočekávané, obtížné?

2. hodina

Na začátku se žáci seznámí s funkcemi titulkovacího rozhraní Google Caption. K tomu je připravena metodika 03 – Titulkování v YouTube. Poznájí funkce pro snadné vkládání, korektury a časování titulků.

Ve skupinkách si vyzkouší jeho technické možnosti. Pokračují v překladu videa. Mají možnost konzultovat případné problémy s učitelem a se zástupcem Khanovy školy.

Použití Google Caption

viz metodická příloha 03 – Titulkování v YouTube. Video je dostupné na adrese <https://youtu.be/jC0U0rvXkfw>

Reflexe

Ohodnoť, nakolik ses seznámil s prostředím YouTube Caption. Dokážeš jej v příštích hodinách využít pro překlady? Co pro tebe bylo nové, neočekávané, obtížné?

V závěru probíhá popisná zpětná vazba k práci. Reflexe je důležitou součástí hodiny – zpětná vazba od účastníků: jak se jim pracovalo, jakou si odnáší zkušenost, dovednost, co pro ně bylo nové, neočekávané, obtížné apod.

3. hodina

Podle vlastností videa a svých schopností se žáci rozhodnou pro jedno ze dvou technických řešení (Amara nebo Google Caption).

Žáci pokračují v překladu titulků.

Možné problémy a jejich řešení

Volba titulkovacího rozhraní: Pokud má video na YouTube autorem povolenu možnost být překládáno, pak je vhodnější překlad na YouTube. Pokud ne, je potřeba zvolit Amaru. Ne všechna videa mají totiž v Amara aktivovány titulky v originálním jazyce.

Reflexe

V závěru probíhá popisná zpětná vazba k práci. Reflexe je důležitou součástí hodiny – zpětná vazba od účastníků: jak se jim pracovalo, jakou si odnáší zkušenost, dovednost, co pro ně bylo nové, neočekávané, obtížné apod.

Které titulkovací prostředí ti vyhovuje více a proč?

Poznámka: Nechte žáky zvolit si to prostředí, které jim vyhovuje nejvíce. Vedte je v rámci reflexe k pojmenování silných a slabých stránek obou systémů.

3.3 Metodický blok č. 3 Korektura a časování titulků

Tématem tohoto bloku je korektura titulků, zejména ve spolupráci s učitelem jazyků. Proběhne korektura překladů tak, aby splňovaly gramatická a stylistická pravidla.

Během tohoto bloku proběhne finální korektura přeložených titulků a jejich časování.

Finální verze českých titulků je upravena, aby plynule navazovala na cizojazyčný výklad originálního videa a zároveň byla zachována odborná terminologie, plynulost výkladu a smysl výukového videa.

3.3.1 Stylistická pravidla pro titulky a časování titulků – 1 hodina

Rozvíjené klíčové kompetence

Kompetence komunikativní – rozvoj bohatosti mateřského jazyka, schopnost vyjádřit se srozumitelně v mluveném i psaném projevu, schopnost porozumět různým typům textu i obrazových záznamů, práce s digitálními technologiemi jakožto prostředky moderní komunikace.

Kompetence pracovní – žák využívá znalosti a zkušenosti získané v jednotlivých vzdělávacích oblastech v zájmu vlastního rozvoje i své přípravy na budoucnost, činí podložená rozhodnutí o dalším vzdělávání a profesním zaměření.

Cíl hodiny

- Seznámit se se stylistickými pravidly pro titulky.
- Být schopen aplikovat stylistická pravidla na část překladu.
- Překládat reálně využitelná výuková videa, ve spolupráci s učiteli cizího jazyka vést korektury.

Forma a bližší popis realizace

- Hromadná forma – žáci jsou seznámeni se stylistickými pravidly pro titulky. Poznají pravidla pro snadné čtení titulků, délku titulků a zlom titulků.
- Skupinová forma – společná práce v realizačním týmu.

Metody

Výklad, vlastní tvorba

Pomůcky

Počítačová učebna nebo notebooky, sdílený dokument, připojení k internetu, rozhraní Amara a titulkovací rozhraní YouTube Captions

Metodická příloha

04 – Stylistická pravidla titulkování

05 – Pravidla pro překlady

Podrobně rozpracovaný obsah

Žáci jsou seznámeni se stylistickými pravidly psaní titulků. Znovu projdou svůj překlad a upraví jej dle stylistických a dalších pravidel:

Kompletní a obsáhlejší verze pravidel najdete na adrese: <https://forum.khanovaskola.cz/t/stylisticka-pravidla-titulkovani/484>

Viz metodická příloha 04 – Stylistická pravidla titulkování

Stylistická pravidla

1. V titulcích divákovi vykejte.
2. Vždy se snažte po sobě titulek přečíst a položit si otázku, zda byste to takto v češtině sami řekli.
3. Titulek obsahuje maximálně jednu větu nebo souvětí, ideální je vhodně jej rozdělit do několika řádků (v jednom titulku může být i víc vět, ale každý by měl končit čárkou a v dalším plynule navazovat spojkou).
4. Zalamujte řádky, lépe se to čte. Zalamuje se Ctrl+Shift. Oba řádky by navíc měly být podobně dlouhé.
5. Na jednom řádku může být maximálně 42 znaků, jinak Amara ukazuje vykřičník, pokud pracujete v YouTube, jedná se o přibližně jeden a půl řádku textového pole pro titulek. Vykřičník se v Amara ukazuje také tehdy, když se titulek ukáže čtenáři na příliš krátkou dobu, na to též pozor – sledujte hodnotu počtu znaků za sekundu (Chars/sec). Nemá být větší než 21 znaků za sekundu, lepší je do 17 znaků za sekundu.
6. Upřednostňujeme spíše delší pospojované titulky, než titulky s jedním slovem nebo pár slovy.
7. Není třeba titulky opakovat, i když vypravěč větu opakuje několikrát po sobě.
8. Také není třeba psát úplně vše, co vypravěč říká. Některá výplňková slova (vlastně, v podstatě, ehm) je možné úplně vypustit.
9. Pokud se vypravěč „zapovídá“, neboli udělá odbočku, používáme ... na konci předchozí věty, poté napíšeme vloženou větu, jako obyčejnou větu a pak se k té první vrátíme další trojtečkou na začátku dalšího titulku.
10. Zatímco v angličtině je pořádek slov daný, čeština často zní přirozeně, pokud jsou na začátku věty části, které obsahují nové informace. Čeština často vynechává podměty a některá zájmena.

Reflexe

V závěru probíhá popisná zpětná vazba k práci. Reflexe je důležitou součástí hodiny – zpětná vazba od účastníků: jak se jim pracovalo, jakou si odnáší zkušenost, dovednost, co pro ně bylo nové, neočekávané, obtížné apod.

Jakou si odnášíš zkušenost nebo dovednost? Co pro tebe bylo nové, neočekávané, obtížné?

Když ses nyní seznámil se stylistickými pravidly, vyhovuje ti tvůj předchozí překlad nebo je potřeba ho upravit?

3.3.2 Korektury titulků – 3 hodiny

Rozvíjené klíčové kompetence

Kompetence pracovní – žák využívá znalosti a zkušenosti získané v jednotlivých vzdělávacích oblastech v zájmu vlastního rozvoje i své přípravy na budoucnost, činí podložená rozhodnutí o dalším vzdělávání a profesním zaměření.

Kompetence k řešení problémů – samostatné řešení problémů, kreativita, schopnost vyhledat relevantní informace a logicky je zpracovat, obhájit si vlastní postup.

Kompetence komunikativní – rozvoj bohatosti mateřského jazyka, schopnost vyjádřit se srozumitelně v mluveném i psaném projevu, schopnost porozumět různým typům textu i obrazových záznamů, práce s digitálními technologiemi jakožto prostředky moderní komunikace.

Cíl hodiny

- Seznámit se s možnostmi korektur titulků.
- Být schopen provádět korektury překladu.
- Překládat reálně využitelná výuková videa, ve spolupráci s učiteli cizího jazyka vést korektury.

Forma a bližší popis realizace

- Skupinová forma – žáci zkontrolují titulky z hlediska pravopisu. Zpracují zpětnou vazbu k přeloženým titulům od svých spolužáků a od učitele. Žáci prezentují překlad svého úseku videa před zbytkem třídy.

Metody

Aplikace získaných poznatků, práce se zpětnou vazbou, diskuze, prezentace výsledků skupinové práce

Pomůcky

Rozhraní Amara a titulkovací rozhraní YouTube Captions, sdílený dokument, připojení k internetu

Metodická příloha

04 – Stylistická pravidla titulkování

05 – Pravidla pro překlady

Podrobně rozpracovaný obsah

Ve spolupráci s učitelem cizího jazyka proběhne korektura překladů tak, aby splňovaly gramatická a stylistická pravidla. Žák volí po konzultaci s učitelem jazyků takovou formu vyjádření, která zachová co nejpřesněji význam původního sdělení v cizím jazyce a zároveň splňuje pravidla pro vhodné časování titulků.

Viz příloha 04 – Stylistická pravidla titulkování a 05 – Pravidla pro překlady.

1. hodina

Ne všechny výrazy v češtině a například v angličtině mají stejný význam. Typická je třeba česká miliarda a americký výraz billion. Překlady proto bývají plně chybné. Na tuto skutečnost je potřeba žáky upozornit a probrat s nimi příložený seznam problémových výrazů a překladatelských situací.

Problémové výrazy

1. V matematice se vyhýbejte používání pomlček, protože se mohou plést se zápornými znaménky.
2. Čísla zapisujte formou číslovky, ne slovy. Výjimkou jsou číslovky, které neodkazují přímo na čísla v příkladu, jako: „Jednou jsem šel nakoupit.“ „Dvakrát vám to zopakuji.“
3. V českém jazyce se k číslicím nepíše pád. Správně je „Umím počítat do 5.“; špatně je „Umím počítat do 5ti.“
4. V anglické literatuře se desetinná čárka píše jako tečka a čárkou se značí vzdálenost od desetinné tečky (vždy po třech číslicích). V titulcích používejte české značení, tj. desetinou čárku a vzdálenost můžeme označit mezerou, ale nikoli tečkou či čárkou. Příklad: V angličtině 1,000,000.01 Český překlad 1 000 000,01.
5. Operace s čísly, jako jsou: dělení, krát, plus či minus, píšeme slovně. Polaritu čísla vyjádříme znaky minus „-“ a plus „+“. Pokud je příklad delší a ztrácí přehlednost, tak si pomáháme závorkami. Příklad: „2 minus-2 se rovná 4.“ nebo „(5krát-1) minus 5 se rovná-10“.
6. Pokud by proměnné v titulcích mohly být matoucí, dávej je do uvozovek, aby je mohl čtenář snáze rozpoznat. Pokud je však zřejmé, že se jedná o proměnnou, můžete uvozovky vypustit. Do uvozovek je však určitě nedávejte, pokud je proměnná v matematickém výrazu – zde je jasné, že se jedná o proměnnou, a není to třeba zdůrazňovat.

7. Příklad: „Za x nyní dosadím číslo 5.“ „Proměnné ,a‘ a ,b‘ jsou čísla.“ „Máme výraz (a plus b minus 7).
8. Odmocniny vypisuj slovně. Mocniny vypisujte také slovně s výjimkou případů, kdy je exponent komplikovanější výraz.
9. Příklad: „To se rovná druhá odmocnina z 6.“ „3 na druhou se rovná 9.“ „Výsledek je x na 23/17.“

Časté chyby:

1. Anglické slovo problem v češtině často znamená příklad. Ukázka: Let's do another problem = Pojďme vyřešit další příklad.
2. Anglické slovo billion je v češtině miliarda.
3. Správně je krátce minus, ne mínus.

Vzorová ukázka použití

Pustte žákům již hotové přeložené video „Pohyb kontinentů“ a hledejte společně, zda autor titulků přeložil správně jednotky z americké angličtiny do češtiny.

<https://khanovaskola.cz/video/14/114/3283-pohyb-kontinentu>

Reflexe

V závěru probíhá popisná zpětná vazba k práci. Reflexe je důležitou součástí hodiny – zpětná vazba od účastníků: jak se jim pracovalo, jakou si odnáší zkušenost, dovednost, co pro ně bylo nové, neočekávané, obtížné apod.

Jakou si odnášíš zkušenost nebo dovednost? Co pro tebe bylo nové, neočekávané, obtížné?

Když ses nyní seznámil s věcnými a gramatickými pravidly, vyhovuje ti tvůj předchozí překlad nebo je potřeba ho upravit?

2. hodina

V této hodině probíhá korektura titulků na základě informací z předchozí lekce. V případě potřeby může učitel znovu prezentovat Problémové výrazy.

Žáci procházejí své překlady a opravují případné nepřesnosti.

Důležitou částí této aktivity je práce s chybou, schopností ji najít a opravit.

Reflexe

V závěru probíhá popisná zpětná vazba k práci. Reflexe je důležitou součástí hodiny – zpětná vazba od účastníků: jak se jim pracovalo, jakou si odnáší zkušenost, dovednost, co pro ně bylo nové, neočekávané, obtížné apod.

Našel jsi vhodnější formulace, které zachovají co nejpřesněji význam původního sdělení v cizím jazyce?

S jakými potížemi ses nejčastěji setkával při časování těchto formulací?

3. hodina

V této lekci žáci prezentují své překlady před zbytkem skupiny. Společně hodnotí vhodnost překladů, hledají vhodnější výrazy a hodnotí plynulost textu. Zaznamenávají při tom jejich zpětnou vazbu.

Zpracují zpětnou vazbu k přeloženým titulům od svých spolužáků a také od učitele do své práce.

Reflexe

V závěru probíhá popisná zpětná vazba k práci. Reflexe je důležitou součástí hodiny – zpětná vazba od účastníků: jak se jim pracovalo, jakou si odnáší zkušenost, dovednost, co pro ně bylo nové, neočekávané, obtížné apod.

Jakým způsobem jsi prezentoval svoji práci? Co se ti skutečně povedlo? Jak zpracuješ zpětnou vazbu ke svému překladu, kterou jsi získal?

3.3.3 Časování titulků – 2 hodiny

Rozvíjené klíčové kompetence

Kompetence pracovní – žák využívá znalosti a zkušenosti získané v jednotlivých vzdělávacích oblastech v zájmu vlastního rozvoje i své přípravy na budoucnost, činí podložená rozhodnutí o dalším vzdělávání a profesním zaměření.

Kompetence k řešení problémů – samostatné řešení problémů, kreativita, schopnost vyhledat relevantní informace a logicky je zpracovat, obhájit si vlastní postup.

Cíl hodiny

- Seznámit žáky s časováním titulků v prostředí Amara a Google Caption.
- Přeložit a časovat překlady v rámci jednotlivých realizačních týmů.
- Zvýšit jazykové kompetence žáků díky náslechu řeči rodilých mluvčí a vlastním překladům.
- Zvýšit technické kompetence žáků.
- Podpořit nadané a talentované žáky v dalším studiu v oblasti cizích jazyků a zejména v samostudiu.

Forma a bližší popis realizace

Skupinová forma – finální korektury a časování titulků

Metody

Skupinové řešení problému, práce se sdíleným dokumentem, práce s textem, dělba práce

Pomůcky

Počítačová učebna nebo notebooky, rozhraní Amara anebo titulkovací rozhraní YouTube Captions, připojení k internetu

Metodická příloha

04 – Stylistická pravidla titulkování

05 – Pravidla pro překlady

07 – Časování a opravy titulků v YouTube

Podrobně rozpracovaný obsah

Finální verze českých titulků je v rámci tohoto tématu upravena tak, aby plynule navazovala na cizojazyčný výklad originálního videa. Probíhá časování titulků v rozhraní Amara nebo v titulkovacím rozhraní YouTube Captions. Jak v prostředí Amara, tak v YouTube je možné aktivovat časovou osu, na které se titulky zobrazují jako proužky, jejich konce lze myší posouvat, a tak měnit čas jejich začátků a konců, a přitom si kontrolovat zvukovou stopu.

1. hodina

Žáci se seznámí se zásadami časování titulků. Zhlédnou a diskutují o videu – metodická příloha 07 – Časování a opravy titulků v YouTube.

Video je dostupné na adrese <https://youtu.be/1QH-juiroDs>.

Vypíší si základní pravidla pro časování titulků, které se dozvěděli z uvedeného videa.

Pečlivě prochází svůj překlad. Pouštět jej po částech a sledují, zda české titulky odpovídají scéně videa. Pokud ne, upravují časování podle výše uvedených pravidel.

Časovat mohou v rozhraní Amara nebo v titulkovacím rozhraní YouTube Captions.

Možné problémy a jejich řešení

Práce v Amara na jedné revizi titulků je možná pouze jednomu současně přihlášenému uživateli. Je tedy praktické pracovat po skupinách tak, že aktuální přihlášení má jen jeden z členů. Při zapojení pokročilejších uživatelů je možné pracovat s titulky ve více verzích. To je však nevhodné pro začátečníky.

Reflexe

V závěru probíhá popisná zpětná vazba k práci. Reflexe je důležitou součástí hodiny – zpětná vazba od účastníků: jak se jim pracovalo, jakou si odnáší zkušenost, dovednost, co pro ně bylo nové, neočekávané, obtížné apod.

Jsou pro tebe zásady časování pochopitelné? Odhadni, kolik času budeš potřebovat pro časování svého překladu.

2. hodina

Žáci pokračují v časování titulků.

V případě, že text neodpovídá videu, upravují časování, zalomí řádek nebo zvolí jiná slova, které lépe odpovídají délce scény.

Možné problémy a jejich řešení

Při detailním časování často vyjde najevo, že již hotový překlad neodpovídá zásadám dobré čtenosti titulků. Je tedy nutné znovu projít překlad a hledat vhodnější slova a celé slovní formulace.

Reflexe

V závěru probíhá popisná zpětná vazba k práci. Reflexe je důležitou součástí hodiny – zpětná vazba od účastníků: jak se jim pracovalo, jakou si odnáší zkušenost, dovednost, co pro ně bylo nové, neočekávané, obtížné apod.

Vlastní časování bývá obtížné. Často je nutné opět přeformulovat původní překlad. Nakolik se ti podařilo zachovat původní smysl sdělení? Která část byla pro tebe snadná/obtížná?

3.4 Metodický blok č. 4 Dabing

Tento tematický blok je zaměřený na dabing výukových videí a video návodů. Žák se seznámí s principy záznamu zvuku a s možnostmi jeho editace, s technickými podmínkami dabingu, naučí se obsluhovat záznamovou techniku a seznámí se s programy pro nahrávání audio stopy.

V této části žák nahrává vlastní audio stopu jako dabing originálního výukového videa. Audio stopu nastříhá a upraví tak, aby korespondovala s originálním videem.

3.4.1 Příprava podkladů pro dabing – úprava titulků pro dabování – 1 hodina

Rozvíjené klíčové kompetence

Kompetence pracovní – žák využívá znalosti a zkušenosti získané v jednotlivých vzdělávacích oblastech v zájmu vlastního rozvoje i své přípravy na budoucnost, činí podložená rozhodnutí o dalším vzdělávání a profesním zaměření.

Kompetence k řešení problémů – samostatné řešení problémů, kreativita, schopnost vyhledat relevantní informace a logicky je zpracovat, obhájit si vlastní postup.

Kompetence komunikativní – rozvoj bohatosti mateřského jazyka, schopnost vyjádřit se srozumitelně v mluveném i psaném projevu, schopnost porozumět různým typům textu i obrazových záznamů, práce s digitálními technologiemi jakožto prostředky moderní komunikace.

Cíl hodiny

Seznámit se s možnostmi dabingu a zvukového záznamu.

Připravit podklady pro dabing videa. Uvědomit si rozdíly mezi originálním zněním a českým překladem, vyvodit z toho nutné úpravy, rozdělit text na kratší úseky.

Využít a posílit kreativní a inovativní potenciál dětí a mládeže použitím metod komunikace.

Forma a bližší popis realizace

- Hromadná forma – žák se formou výkladu a demonstrace seznámí s možností dabingu originálního výukového videa.
- Skupinová forma – finální korektury a časování titulků.

Metody

Skupinové řešení problému, práce se sdíleným dokumentem, práce s textem, dělba práce, dramatizační metoda – přednes textu.

Psaní textu pro dabing na základě překladu, zkouška čtení tohoto textu, přednesu. Jeho revize.

Pomůcky

Sdílený editor, počítač nebo notebook, připojení k internetu

Podrobně rozpracovaný obsah

Žáci se seznámí s možností dabingu originálního výukového videa, vyberou vhodné krátké (max. 4 minuty) a ověří jeho licenci.

Pro překlad je vhodné vybírat videa s otevřenou licencí – viz kapitola 3.1.2 a autorské právo kapitola 3.5.4.

Žáci ve skupině si přeloží text videa a rozdělí ho po 1–2 větách. Zejména je zapotřebí vytvořit překlad, který zní přirozeně česky. Pokud se bude dabovat video, které již české titulky má, obvykle je také zapotřebí je upravit. Text bude dále rozdělen na úseky po 1–2 větách, obdobně jako je tomu u titulků.

Příprava podkladů pro dabing spočívá zejména ve tvorbě textu, které vznikne překladem originálu. Je zde opět velmi výhodné, pokud budou k dispozici titulky originálního znění. Ještě více, než je tomu u titulků, je u dabingu nutné, aby text vyzněl přirozeně česky.

Proto je vhodné provést čtení nahlas a to několikrát, jak ve vlastní skupince, tak před celou třídou. Připomínky spolužáků a učitele budou zapracovány.

Případné problémy a jejich řešení

Ne všechny autorské licence umožňují dabing. V případě problémů s videem je možné využít seznamu již překládaných videí Pixar Videos dostupných na adrese <https://bit.ly/3h1fakW>

Reflexe

V závěru probíhá popisná zpětná vazba k práci. Reflexe je důležitou součástí hodiny – zpětná vazba od účastníků: jak se jim pracovalo, jakou si odnáší zkušenost, dovednost, co pro ně bylo nové, neočekávané, obtížné apod.

Popiš, na kolik je pro tebe problematika autorského práva srozumitelná. Ohodnoť na škále 0–10 bodů své znalosti o autorském právu.

3.4.2 Technická příprava nahrávání audio stopy – 1 hodina

Rozvíjené klíčové kompetence

Kompetence pracovní – žák využívá znalosti a zkušenosti získané v jednotlivých vzdělávacích oblastech v zájmu vlastního rozvoje i své přípravy na budoucnost, činí podložená rozhodnutí o dalším vzdělávání a profesním zaměření.

Cíl hodiny

- Seznámit se s technickým řešením nahrávání audio stopy. Naučit se zprovoznit a správně zapojit nahrávací zařízení.
- Seznámit se s vhodným softwarem, naučit se ovládat program Audacity a pořídit testovací záznam.
- Využít a posílit kreativní a inovativní potenciál dětí a mládeže.
- Zvýšit technické kompetence žáků.

Forma a bližší popis realizace

- Hromadná forma – žák se formou výkladu a demonstrace seznámí s možnostmi a technickými podmínkami dabingu.
- Skupinová forma – žák se naučí obsluhovat záznamovou techniku a seznámí se s programy pro nahrávání audio stopy.

Metody

Situační metoda a projektová metoda – psaní textu pro dabing na základě překladu, zkouška čtení tohoto textu, přednesu. Zvuková zkouška. Výklad a praktická zkouška.

Pomůcky

Počítačová učebna nebo notebooky, sluchátka, program Audacity, mikrofon nebo kvalitní diktafon.

Podrobně rozpracovaný obsah

Žáci si vyzkouší nahrávání, ověří, zda vše funguje. Uloží si zkušební audio ve zvukovém formátu WAV a ověří, že se podařilo. Případně odstraní problémy. Volitelná aktivita: Žáci si vyzkouší funkci odstranění šumu v programu Audacity. Pokud zbude čas, je možné nacvičovat přednes pro dabing.

Možné problémy a jejich řešení

Nahrávání audiostopy je náchylné na okolní ruchy. Je vhodné najít vhodné prostory a případně rozdělit žáky tak, aby se navzájem nerušili.

Reflexe

V závěru probíhá popisná zpětná vazba k práci. Reflexe je důležitou součástí hodiny – zpětná vazba od účastníků: jak se jim pracovalo, jakou si odnáší zkušenost, dovednost, co pro ně bylo nové, neočekávané, obtížné apod.

Pracoval jsi již dříve s audiosoubory? Co pro tebe bylo nové, neočekávané, obtížné? Co se ti skutečně povedlo?

3.4.3 Nahrávání audia, práce s hlasem – 3 hodiny

Rozvíjené klíčové kompetence

Kompetence pracovní – žák využívá znalosti a zkušenosti získané v jednotlivých vzdělávacích oblastech v zájmu vlastního rozvoje i své přípravy na budoucnost, činí podložená rozhodnutí o dalším vzdělávání a profesním zaměření.

Kompetence k řešení problémů – samostatné řešení problémů, kreativita, schopnost vyhledat relevantní informace a logicky je zpracovat, obhájit si vlastní postup.

Kompetence komunikativní – rozvoj bohatosti mateřského jazyka, schopnost vyjádřit se srozumitelně v mluveném i psaném projevu, schopnost porozumět různým typům textu i obrazových záznamů, práce s digitálními technologiemi jakožto prostředky moderní komunikace.

Cíl hodiny

- Nahrát audio stopy formou krátkých úseků. Upravovat a stříhat audiozáznam.
- Kompletovat sady audiozáznamů.
- Využít a posílit kreativní a inovativní potenciál dětí a mládeže.
- Zvýšit technické kompetence žáků.

Forma a bližší popis realizace

Individuální forma – žák nahrává vlastní audio stopu dle předem připraveného textu členěného na krátké úseky (1–2 věty) jako dabing originálního výukového videa.

Skupinová forma – kompletace jazykových stop.

Metody

Aplikace poznatků do praxe, práce s technickými pomůckami, dramatizace, samostatná práce

Pomůcky

Sluchátka, mikrofon nebo kvalitní diktafon, PC nebo notebook, program pro záznam a střih zvuku Audacity

Podrobně rozpracovaný obsah

V této aktivitě žák dabuje do češtiny vybrané cizojazyčné video. Práce navazuje na předchozí aktivity. Žák používá technické pomůcky a zázemí k tomu, aby zaznamenal (namluvil) jednotlivé věty překladu a uložil je do zvukového formátu (např. wav).

Pro zachování jednoduchosti je doporučeno nahrávat s delšími mezerami mezi větami, délku mezer si pak v další hodině zkrátí tak, aby došlo k synchronizaci.

Varianta individuální:

Každý žák si tvoří vlastní dabing. Je nereálné, že by byl pro každého žáka k dispozici 1 kvalitní mikrofon, navíc by se při nahrávání navzájem rušili. Ovšem záznam zvuku lze v použitelné kvalitě získat i při použití některých tzv. herních sluchátek či některých sluchátek, které se používají s mobilními telefony. Další možností je využít záznam zvuku v mobilních telefonech, který se pak sdílí např. přes mail, aby byl k dispozici v počítači.

Varianta skupinová:

Každá skupina si rozdělí role: režisér, dabér nebo daběři, případně pomocník měřící čas. Vzhledem k tomu, že nelze současně nahrávat, aniž by se skupiny rušily, nevadí, že se skupinky vystřídají o 1 mikrofon. Část času bude potřeba sepsat a rozčlenit text a natrénovat jeho čtení. Skupina, která bude první hotová s přípravou, začne nahrávat jako první.

Velkou výhodou pro tuto hodinu je, pokud by k dispozici byla ještě druhá učebna, kde by se mohly skupinky na nahrávání prostřídat a měly tak na nahrávání klid. Skupina, která již má nahráno, se vrací a začne se věnovat střihu.

Pedagog v této fázi práce funguje jako koordinátor skupin, řídí jejich prostorové umístění a rezervace technických prostředků.

Reflexe

V závěru probíhá popisná zpětná vazba k práci. Reflexe je důležitou součástí hodiny – zpětná vazba od účastníků: jak se jim pracovalo, jakou si odnáší zkušenost, dovednost, co pro ně bylo nové, neočekávané, obtížné apod. Čeho si všímáme při hodnocení práce spolužáka nebo jiné skupiny, za co je můžeme ocenit, kde vidíme prostor pro otázku, doplnění, inspiraci?

Popiš svoji zkušenost se záznamem zvuku. Nakolik se ti dařilo zachovat shodnou intonaci? Co pro tebe bylo nové, neočekávané, obtížné? Co se ti skutečně povedlo?

Jakou si odnášíš zkušenost nebo dovednost při práci se zvukovými soubory? Co pro tebe bylo nové, neočekávané, obtížné z hlediska práce s hlasem? Co se ti skutečně povedlo?

3.4.4 Střih audio stopy a synchronizace s videem – 3 hodiny

Rozvíjené klíčové kompetence

Kompetence pracovní – žák využívá znalosti a zkušenosti získané v jednotlivých vzdělávacích oblastech v zájmu vlastního rozvoje i své přípravy na budoucnost, činí podložená rozhodnutí o dalším vzdělávání a profesním zaměření.

Kompetence k řešení problémů – samostatné řešení problémů, kreativita, schopnost vyhledat relevantní informace a logicky je zpracovat, obhájit si vlastní postup.

Cíl hodiny

- Naučit se stříhat hlasové stopy a synchronizovat je s videem.
- Využít a posílit kreativní a inovativní potenciál dětí a mládeže.
- Zvýšit technické kompetence žáků.

Forma a bližší popis realizace

Individuální forma – žák stříhá vlastní audio stopu v programu Audacity a upravuje tak, aby korespondovala s originálním videem.

Metody

Využití technických pomůcek, řešení úloh, samostatná práce

Pomůcky

Sluchátka, mikrofón, PC nebo notebook, program pro stříh zvuku Audacity, program pro stříh videa, např. Wevideo

Podrobně rozpracovaný obsah

Žák pracuje se zvukovou stopou, stříhá zvukový záznam na kratší úseky tak, aby je byl schopen synchronizovat s originálním videem.

Žák pracuje ve stříhacím programu. Pokud nemá škola k dispozici licence komerčního stříhacího programu, je zde možnost pracovat s verzí Wevideo online zdarma, která nabízí stříh krátkých videí do 4 minut zdarma. (Nevýhodou je vodoznak překrývající část obrazu vpravo nahoře, kde je napsáno, že video vzniklo v tomto programu. Výhodou je snadné ovládání a fakt, že není potřeba nic instalovat do počítače, a také možnost pokračovat v práci doma).

Ve stříhacím programu je zapotřebí nahrát videostopu originálního videa ve formátu mp4. Tu získáme přes službu [Online video converter](#). Zde se vkládá URL originálního videa, nejčastěji bude video z YouTube. Výsledek je pak stažen do počítače a nahrán do stříhacího programu. Dále je zapotřebí nahrát do stříhacího programu připravenou zvukovou stopu – český dabing.

Audio a video je poté přetaženo myší na časové osy a je dokončen stříh audia. K tomu je nutné si videostop zamknout (použít ikonu zámek u stopy videa).

Výsledek je exportován ve vybraném formátu.

Případné problémy a jejich řešení

Žáci mohou mít ostych při nahrávání svého vlastního hlasu. Je s tím potřeba počítat a tuto aktivitu postavit na bázi dobrovolnosti. V rámci skupiny si mohou rozdělit role tak, aby se zapojili do nahrávání (režisér, stříhač, ...) a ostychu se postupně zbavili.

Reflexe

V závěru probíhá popisná zpětná vazba k práci. Reflexe je důležitou součástí hodiny – zpětná vazba od účastníků: jak se jim pracovalo, jakou si odnáší zkušenost, dovednost, co pro ně bylo nové, neočekávané, obtížné apod.

Stříh audia je samostatná disciplína, která vyžaduje mnoho specifických dovedností. Jak se ti pracovalo? Jakou si odnášíš zkušenost nebo dovednost? Jakou si odnášíš zkušenost nebo dovednost při práci s videem?

Co pro tebe bylo nové, neočekávané, obtížné? Co se ti skutečně povedlo?

3.5 Metodický blok č. 5 Promo

V rámci tohoto bloku se žák seznámí s možnostmi zveřejnění a propagace hotového výukového videa a titulků. Seznámí se s možnostmi zveřejnění hotového vlastního videa a titulků k jiným videím. Poznává vhodné portály a naučí se s nimi pracovat.

Hotová videa a titulky je vhodné propagovat a poskytovat širší komunitě. V této sekci se žák seznámí s možnostmi propagace a sdílení.

Žák se podrobně seznámí s principy autorského práva, respektuje autorské právo v rámci vytvářených a publikovaných materiálů, je schopen přiřadit konkrétní licenci vlastním materiálům.

Žák pochopí možnosti nastavení soukromí zveřejňovaných materiálů, je schopen reagovat na komentáře a obecně pracovat se zpětnou vazbou ke svému dílu.

3.5.1 Zveřejnění videa – 1 hodina

Rozvíjené klíčové kompetence

Kompetence k řešení problémů – samostatné řešení problémů, kreativita, schopnost vyhledat relevantní informace a logicky je zpracovat, obhájit si vlastní postup.

Kompetence pracovní – žák využívá znalosti a zkušenosti získané v jednotlivých vzdělávacích oblastech v zájmu vlastního rozvoje i své přípravy na budoucnost, činí podložená rozhodnutí o dalším vzdělávání a profesním zaměření.

Kompetence komunikativní – rozvoj bohatosti mateřského jazyka, schopnost vyjádřit se srozumitelně v mluveném i psaném projevu, schopnost porozumět různým typům textu i obrazových záznamů, práce s digitálními technologiemi jakožto prostředky moderní komunikace.

Cíl hodiny

- Zveřejnit výstupy, které vznikly v předchozích aktivitách. Naučit se publikovat video formou video kanálu.
- Zvýšit technické kompetence žáků.
- Využít a posílit kreativní a inovativní potenciál dětí a mládeže použitím metod komunikace a sdílení běžných v dnešní mladé generaci (video jako zdroj informací, YouTube kanál a podobné kanály, multimédia, sdílení, vyhledávání videí).

Forma a bližší popis realizace

- Hromadná forma – v této části programu se žák seznámí s možnostmi zveřejnění hotového vlastního videa a titulků k jiným videím. Poznává vhodné publikační portály a jejich možnosti.
- Skupinová forma – žák získá praxi v publikaci videa, zveřejňuje hotové dílo.

Metody

Instruktaž, samostatná práce

Pomůcky

Počítačová učebna nebo notebooky, připojení k internetu

Podrobně rozpracovaný obsah

Během realizace projektu je zřízen YouTube kanál pro publikaci žákovských prací. Video bude zveřejněno na YouTube kanálu projektu.

Video bude nabídnuto Khanově škole ke zveřejnění na platformě khanovaskola.cz. Khanova škola si vyhrazuje právo video nepřijmout.

Často se zpětně najdou chyby nebo přijdou nápady na vylepšení. Před zveřejněním videa je dobré video znovu zhlédnout a odstranit případné nedostatky.

Video napřed nahráváme v režimu Unlisted, kdy ho mohou nalézt jen uživatelé, kteří znají jeho přesnou adresu, pro ostatní je nedohledatelné, Viz kapitola 3.5.2.

Možné problémy a jejich řešení

Ne všichni chtějí svoji práci zveřejnit. Je potřeba žáky ujistit, že video může být nahráno i v režimu Neveřejné.

Reflexe

V závěru probíhá popisná zpětná vazba k práci. Reflexe je důležitou součástí hodiny – zpětná vazba od účastníků: jak se jim pracovalo, jakou si odnáší zkušenost, dovednost, co pro ně bylo nové, neočekávané, obtížné apod.

Které informace ohledně účtů na portále YouTube byly pro tebe nové? Věděl jsi o věkovém omezení pro online účty? Jaké poučení sis z toho odnesl? Které možnosti publikace ty sám považuješ za neefektivnější?

3.5.2 Vhodné uživatelské nastavení sdílení videa, práce se zpětnou vazbou – 1 hodina

Rozvíjené klíčové kompetence

Kompetence k řešení problémů – samostatné řešení problémů, kreativita, schopnost vyhledat relevantní informace a logicky je zpracovat, obhájit si vlastní postup.

Kompetence pracovní – žák využívá znalosti a zkušenosti získané v jednotlivých vzdělávacích oblastech v zájmu vlastního rozvoje i své přípravy na budoucnost, činí podložená rozhodnutí o dalším vzdělávání a profesním zaměření.

Kompetence komunikativní – rozvoj bohatosti mateřského jazyka, schopnost vyjádřit se srozumitelně v mluveném i psaném projevu, schopnost porozumět různým typům textu i obrazových záznamů, práce s digitálními technologiemi jakožto prostředky moderní komunikace.

Cíl hodiny

- Seznámit se s pravidly a omezením publikování. Pochopit možnosti nastavení soukromí publikovaných videí.
- Dokázat pracovat se zpětnou vazbou. Pracovat s komentáři.
- Forma a bližší popis realizace.

- Hromadná forma – žák je seznámen s možnostmi nastavení soukromí zveřejňovaných materiálů, je schopen reagovat na komentáře a obecně pracovat se zpětnou vazbou ke svému dílu.

Metody

Výklad, diskuze, reflexe

Pomůcky

Počítač nebo notebook, připojení k internetu

Podrobně rozpracovaný obsah

Na modelovém příkladu kanálu YouTube (u ostatních je to obdobné) je možné nastavit při nahrávání 3 režimy videa: Private (soukromé – může zhlédnout jen uživatel, který video nahrál a jím vybraní další uživatelé), Unlisted (Neuvedené nebo Neveřejné – může zhlédnout jen ten, kdo má přesnou URL adresu videa, kterou pak lze používat v e-mailech, na webech a podobně, ale video nejde najít vyhledávačem podle obsahu.) a Public (Veřejné – video lze najít vyhledávačem podle témat uvedených v popisu a podle názvu).

Možné problémy a jejich řešení

V první fázi je praktické nastavit video jako Unlisted, protože při prvních přehráních často narazíme na chyby. Je praktické pro sdílení v užším kruhu, s učiteli a spolužáky, případně s Khanovou školou, ti jako první poskytnou konstruktivní zpětnou vazbu. Teprve potom, co bylo v tomto užším kruhu video zhlédnuto, je vhodné video přenastavit do režimu Public.

Dalším problémem může být věkový limit 15 let pro zřízení online účtu potřebnému k YouTube kanálu. Možná řešení jsou:

1. Využít YouTube účet školy nebo učitele.
2. Použít účet G Suite pro vzdělávání (pokud jím škola disponuje).
3. Sdílet video jen na www školy, například odkazem na soubor.

Reflexe

V závěru probíhá popisná zpětná vazba k práci. Reflexe je důležitou součástí hodiny – zpětná vazba od účastníků: jak se jim pracovalo, jakou si odnáší zkušenost, dovednost, co pro ně bylo nové, neočekávané, obtížné apod.

Jakou si odnášíš zkušenost nebo dovednost ohledně nastavení soukromí publikovaných videí? Jsi ochotný svoji práci prezentovat veřejně? A za jakých podmínek?

3.5.3 Jak na propagaci nově titulovaného výukového videa, případně nově vytvořeného videa – 1 hodina

Rozvíjené klíčové kompetence

Kompetence k řešení problémů – samostatné řešení problémů, kreativita, schopnost vyhledat relevantní informace a logicky je zpracovat, obhájit si vlastní postup.

Kompetence pracovní – žák využívá znalosti a zkušenosti získané v jednotlivých vzdělávacích oblastech v zájmu vlastního rozvoje i své přípravy na budoucnost, činí podložená rozhodnutí o dalším vzdělávání a profesním zaměření.

Kompetence komunikativní – rozvoj bohatosti mateřského jazyka, schopnost vyjádřit se srozumitelně v mluveném i psaném projevu, schopnost porozumět různým typům textu i obrazových záznamů, práce s digitálními technologiemi jakožto prostředky moderní komunikace.

Cíl hodiny

- Seznámit se s možnostmi propagace a sdílení videa.
- Uspořádat veřejné promítání vytvořených překladů.
- Využít a posílit kreativní a inovativní potenciál dětí a mládeže použitím metod komunikace a sdílení, které jsou běžné pro dnešní mladou generaci (video jako zdroj informací, YouTube kanál a podobné kanály, multimédia, sdílení, vyhledávání videí).

Forma a bližší popis realizace

Hromadná forma – hotová videa a titulky je vhodné propagovat a poskytovat širší komunitě. V této sekci se žák seznámí s možnostmi propagace a sdílení.

Metody

Diskuze, výklad

Pomůcky

Počítačová učebna nebo notebooky, připojení k internetu

Podrobně rozpracovaný obsah

Učitel moderuje diskuzi o sdílení výsledků práce. Sdílení je významným prvkem vnitřní motivace většiny žáků, nepracovali totiž jen tak, ale pro někoho. YouTube kanál umožňuje načasování zveřejnění videa ve zvolenou dobu. Pokud již uživatelský kanál má své sledující, přijde jim s každým nově zveřejněným videem upozornění. Toto zveřejnění videa lze pojmut jako událost na sociálních sítích i jako premiéru v učebně, jako by to bylo v kině.

Žáci uspořádají společné promítání videí pro sebe, své kamarády, učitele a rodiny, připraví si malé občerstvení atd. To vše by měli žáci pod dohledem učitele naplánovat.

Možné problémy a jejich řešení

Zveřejněním se video ve veřejném prostoru internetu může stát cílem komentářů, které nemusí být příznivé nebo adekvátní k jeho obsahu. Na tuto možnost je potřeba žáky upozornit a probrat s nimi problematiku kyberšikany a komunikace v internetu.

Pomoci může například konzultace s preventistou sociálně patologických jevů školy anebo metodiky a materiály projektu E-bezpečí dostupné na <https://www.e-bezpeci.cz/>.

Reflexe

V závěru probíhá popisná zpětná vazba k práci. Reflexe je důležitou součástí hodiny – zpětná vazba od účastníků: jak se jim pracovalo, jakou si odnáší zkušenost, dovednost, co pro ně bylo nové, neočekávané, obtížné apod.

Prošel jsi už téměř celým plánovaným kurzem, který se týkal práce s výukovými videi, titulkování a dabingu. Jakou si odnášíš zkušenost nebo dovednost? Co pro tebe bylo nové, neočekávané, obtížné? Co se ti skutečně povedlo?

3.5.4 Autorské právo z pohledu tvůrce – 1 hodina

Rozvíjené klíčové kompetence

Kompetence k řešení problémů – samostatné řešení problémů, kreativita, schopnost vyhledat relevantní informace a logicky je zpracovat, obhájit si vlastní postup.

Kompetence komunikativní – rozvoj bohatosti mateřského jazyka, schopnost vyjádřit se srozumitelně v mluveném i psaném projevu, schopnost porozumět různým typům textu i obrazových záznamů, práce s digitálními technologiemi jakožto prostředky moderní komunikace.

Cíl hodiny

- Seznámit se základy autorského práva.
- Přiřadit licenci autorského práva vytvořeným materiálům.

Forma a bližší popis realizace

Hromadná forma – žák se seznámí se základními uživatelskými principy autorského práva.

Metody

Výklad, analýza, cvičení

Pomůcky

Přehled licencí, připojení k internetu

Podrobně rozpracovaný obsah

Žák se seznámí se základními uživatelskými principy autorského práva, zejména licencí Creative commons, respektuje autorské právo v rámci vytvářených a publikovaných materiálů, je schopen přiřadit konkrétní licenci vlastním materiálům.

<https://www.creativecommons.cz/licence-cc/varianty-licence>

<http://www.creativecommons.cz/licence-cc/licencni-prvky>

I když je původní video pod licencí CC, záleží na tom, který z 6 typů licence CC to je. U licencí, které umožňují další úpravu díla (BY, BYSA, BYNC, BYNC-SA, více viz <https://www.creativecommons.cz/licence-cc/varianty-licence/>) můžeme dabovat. I zde je však vhodné o úmyslu informovat autora. Pokud nevíme, pod kterou licencí je vybrané

video, je potřeba se autora zeptat, jestli můžeme dabovat jeho video, resp. zveřejnit vytvořenou úpravu jeho díla. K tomu využijeme kontaktů spojených s příslušným kanálem na YouTube.

Reflexe

V závěru probíhá popisná zpětná vazba k práci. Reflexe je důležitou součástí hodiny – zpětná vazba od účastníků: jak se jim pracovalo, jakou si odnáší zkušenost, dovednost, co pro ně bylo nové, neočekávané, obtížné apod.

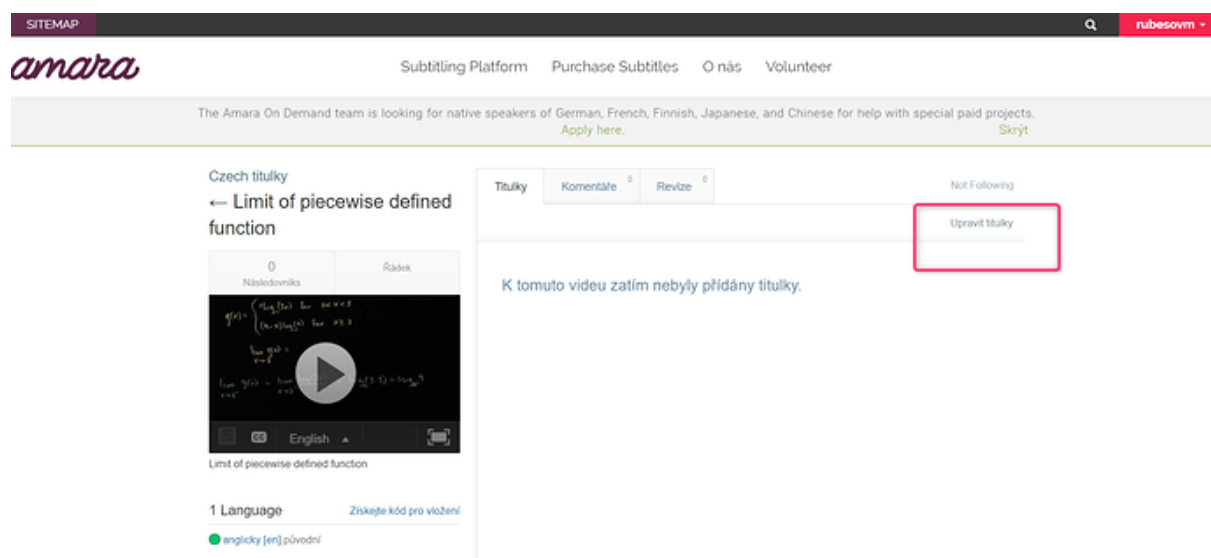
Jakým způsobem budeš v budoucnu pracovat s nastavením svých publikovaných videí? Co nového ses dozvěděl o licenční politice a autorském právu?

4 Příloha č. 1 – Soubor materiálů pro realizaci programu

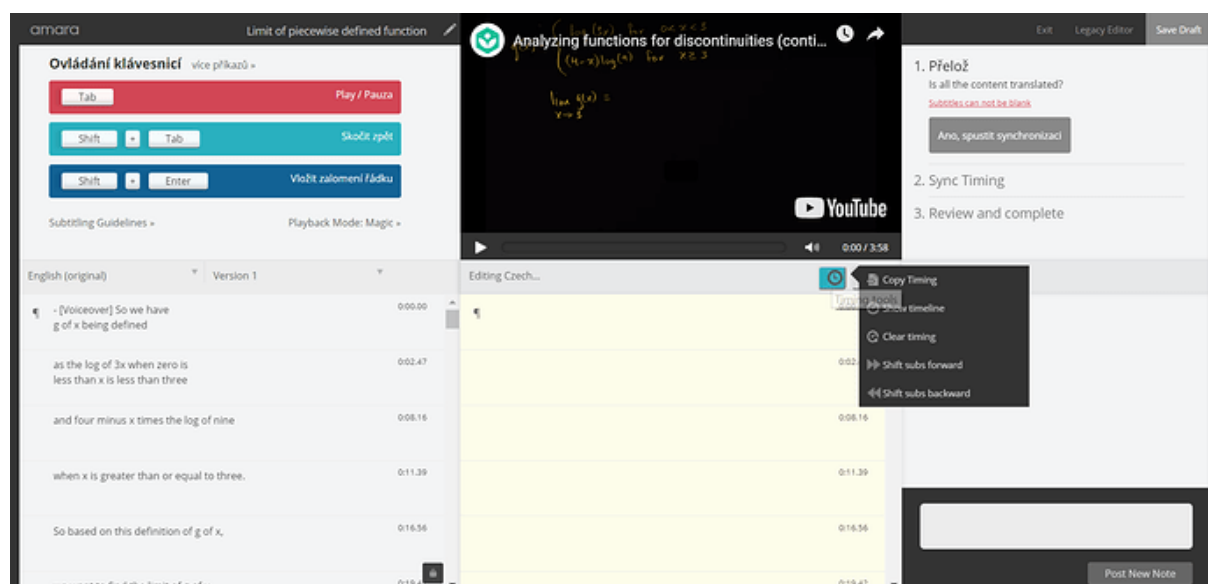
příloha č. 01 – Překlady v Amara (textový dokument)

Překlady v Amara – návod pro žáka

Po kliknutí na odkaz se ti nejspíše zobrazí přihlašovací stránka [Amary](#). Můžeš si buď založit nový účet, nebo využít některý ze stávajících účtů. Občas se stane, že na videu už někdo pracuje. V takovém případě tě Amara nepustí k překladu a přesměruje tě na jinou stránku se zprávou, že už video někdo edituje.

Klikni na “Upravit titulky” a dostaneš se do samotného editoru:

V prostředním sloupci máš prostor pro vlastní titulky. Každý obdélník představuje jeden titulek. Po kliknutí na daný řádek v prostředním sloupci můžeš začít psát svůj překlad.

Titulky můžeš různě spojovat, rozpojovat (můžete označit celou větu v souvětí, zmáčknout Ctrl+Enter a věta se přesune do nově přidaného titulku pod stávajícím), přidávat, odebírat (kliknutí na ikonku v levém spodním rohu každého titulku), jak se to bude v češtině zrovna hodit. Nalevo se můžeš inspirovat anglickými titulky.

Dále si lze zapnout funkci „show timeline“, kde si můžeš pohrát s časováním, je to celkem intuitivní. Proužky s titulkem se myší roztahují nebo zkracují podle potřeby.

Po přeložení všech titulků klikni vpravo nahoře na Yes, start syncing. (Pokud je tlačítko šedivé, tak pravděpodobně máš nějaký titulek bez textu. Projdi všechny titulky, najdi ho a smaž.) Po kontrole časování pokračuj kliknutím na Start reviewing. Přelož název a popis kliknutím na Edit Title a titulky po sobě ještě jednou zkontroluj. Především věnuj pozornost oranžovým vykřičníkům!

Poté už jen stačí kliknout na Publish a je hotovo.

Příloha č. 02 – Titulkování v Amara (video)

Video je dostupné na adrese <https://youtu.be/ybFdney5pYnE>

Příloha č. 03 – Titulkování v YouTube (video)

Video je dostupné na adrese <https://youtu.be/iCOU0rvXkfw>

Příloha č. 04 – Stylistická pravidla titulkování (textový dokument)

Obecně o tvorbě titulků – návod pro žáka

- Při psaní titulků pamatuj na to, že mohou sloužit jako text pro dabing. Vždy se snaž po sobě titulek přečíst a položit si otázku, zda bys to takto v češtině sám řekl.
- V titulcích divákovi vykej.
- Překládej stručně a výstižně, ale zachovej přitom původní význam a informační obsah.
- Dej si pozor na překlad odborných termínů. Snaž si vyhledat správný termín a pak se jej drž.
- Každý titulek by měl obsahovat celou větu (podmět a přísudek).
- Příklad: Pokud budeme muset rozdělit souvětí: „Titulky by měly být stejně čitelné jako knížka věhlasného spisovatele, zvláště když jsou určeny pro ty nejmenší.“, tak to udělám takto: „Titulky by měly být stejně čitelné jako knížka věhlasného spisovatele,“ další titulek „zvláště když jsou určeny pro ty nejmenší.“
- Během překladu prosím, věnuj pozornost správnému zalamování řádků. Na jednom řádku by mělo být maximálně cca 45 znaků. Pokud se titulek musí zalomit na dva řádky, tak by měly být oba podobně dlouhé. Pokud je ve větě čárka nebo jiný oddělovač, může být vhodnější text zalomit za ní.
- Někdy se stane, že se učitel zastaví uprostřed věty a začne mluvit o něčem jiném. Takovou nedokončenou větu zakončujeme trojtečkou („...“). Trojtečku ve Windows napíšete podržením tlačítka ALT následným postupným stiskem kláves 0, 1, 3 a 3 (ALT + 0133). Mezi nedokončenou větou a trojtečkou se nedělá mezera (např. „Chtěl jsem vám...“).
- Občas je lákavé zdůraznit slovo VELKÝMI písmeny. Prosíme, nedělej to! Existují k tomu dobré didaktické důvody.
- Řiď se vlastním úsudkem a nespolehej zcela na anglické titulky. Občas jsou v nich chyby!

Příloha č. 05 – Pravidla pro překlady (textový dokument)

Překlad matematických výrazů

- V matematice se vyhýbejte používání pomlček, protože se mohou plést se zápornými znaménky.
- Čísla zapisujte formou číslovky, ne slovy. Výjimkou jsou číslovky, které neodkazují přímo na čísla v příkladu, jako: „Jednou jsem šel nakoupit.“ „Dvakrát vám to zopakuji.“
- V českém jazyce se k číslicím nepíše pád. Správně je „Umím počítat do 5.“; špatně je „Umím počítat do 5ti.“.
- V anglické literatuře se desetinná čárka píše jako tečka a čárkou se značí vzdálenost od desetinné tečky (vždy po třech číslicích). V titulcích používejte české značení, tj. desetinou čárku a vzdálenost můžeme označit mezerou, ale nikoli tečkou či čárkou. Příklad: V angličtině 1,000,000.01 Český překlad 1 000 000,01.
- Operace s čísly, jako jsou: děleno, krát, plus či minus, píšeme slovně. Polaritu čísla vyjádříme znaky minus „-“ a plus „+“. Pokud je příklad delší a ztrácí přehlednost, tak si pomáháme závorkami. Příklad: „2 minus-2 se rovná 4.“ nebo „(5krát-1) minus 5 se rovná-10“.
- Pokud by proměnné v titulcích mohly být matoucí, dávej je do uvozovek, aby je mohl čtenář snáze rozpoznat. Pokud je však zřejmé, že se jedná o proměnnou, můžete uvozovky vypustit. Do uvozovek je však určitě nedávejte, pokud je proměnná v matematickém výrazu – zde je jasné, že se jedná o proměnnou, a není to třeba zvyrazňovat.
- Příklad: „Za x nyní dosadím číslo 5.“ „Proměnné ‚a‘ a ‚b‘ jsou čísla.“ „Máme výraz (a plus b minus 7).“
- Odmocniny vypisujte slovně. Mocniny vypisujte také slovně s výjimkou případů, kdy je exponent komplikovanější výraz.
- Příklad: „To se rovná druhá odmocnina z 6.“ „3 na druhou se rovná 9.“ „Výsledek je x na 23/17.“

- Časté chyby:
 - Anglické slovo problem v češtině často znamená příklad. Ukázka: Let's do another problem = Pojdme vyřešit další příklad.
 - Anglické slovo billion je v češtině miliarda.
 - Správně je krátce minus, ne mínus.

Překlad odborných výrazů v kategorii medicína

Při překladu odborných výrazů mějte na paměti, že video je určeno nejen pro studenty vysokých škol, ale i pro studenty středních škol a laickou veřejnost. Zdaleka ne všichni uživatelé tak ovládají latinskou terminologii. Pokud to jde, použijte tedy při překladu odborný český výraz.

Některé odborné termíny jsou zažité i mezi laiky (př. vlasečnice – kapiláry). V těchto případech je možno použít obě varianty. Ideální je, když při prvním použití výrazu napíšete druhý možný překlad do závorky za ten první. Dále už používejte jen jeden výraz.

Jako zdroj českých výrazů poslouží středoškolské učebnice biologie, české vydání lékařských učebnic (zejména v těch pro preklinické obory by měly být i české varianty odborných názvů), případně internetové zdroje jako například www.wikiscripta.eu.

Překlad odborných výrazů v kategorii biologie

V biologii se stále používají pro názvy enzymů koncovka – asa, např. katalasa, peroxidasa.

Při překladu názvů organismů z angličtiny do češtiny můžete využít wikipedie, popřípadě server <http://www.biolib.cz/en>.

Příloha č. 06 – Výběr videa (video)

Video je dostupné na adrese <https://youtu.be/UrvGOoi8FwU>

Příloha č. 07 – Časování a opravy titulků v YouTube (video)

Video je dostupné na adrese <https://youtu.be/1QH-juiroDs>

5 Příloha č. 2 – Soubor metodických materiálů

Přehled příloh

01 – Překlady v Amara (textový dokument)

02 – Titulkování v Amara (video)

03 – Titulkování v YouTube (video)

04 – Stylistická pravidla titulkování (textový dokument)

05 – Pravidla pro překlady (textový dokument)

06 – Výběr videa (video)

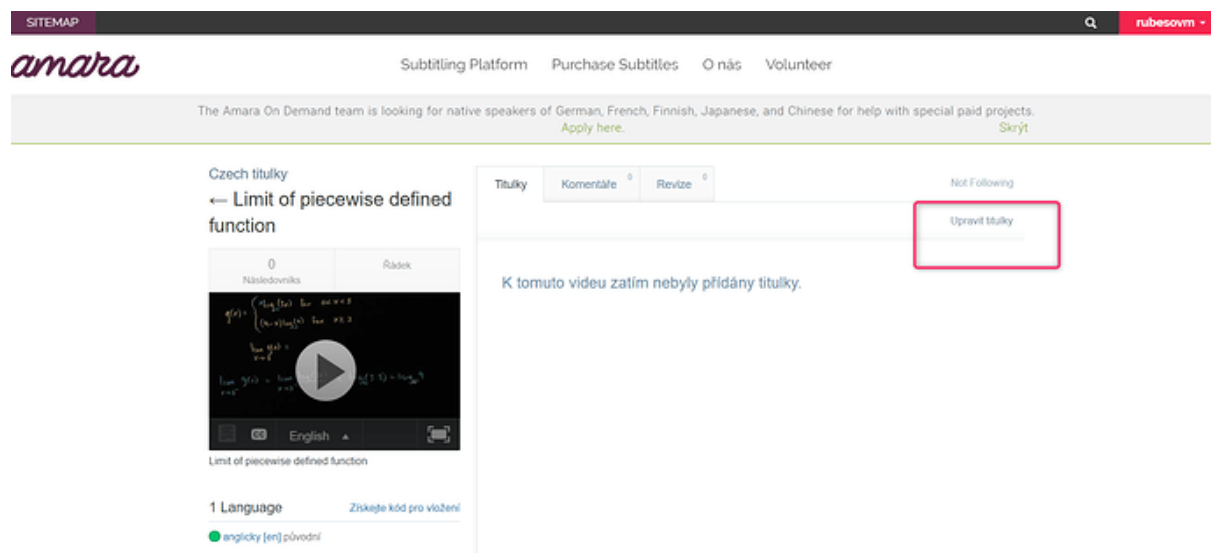
07 – Časování a opravy titulků v YouTube (video)

Využití metodických příloh

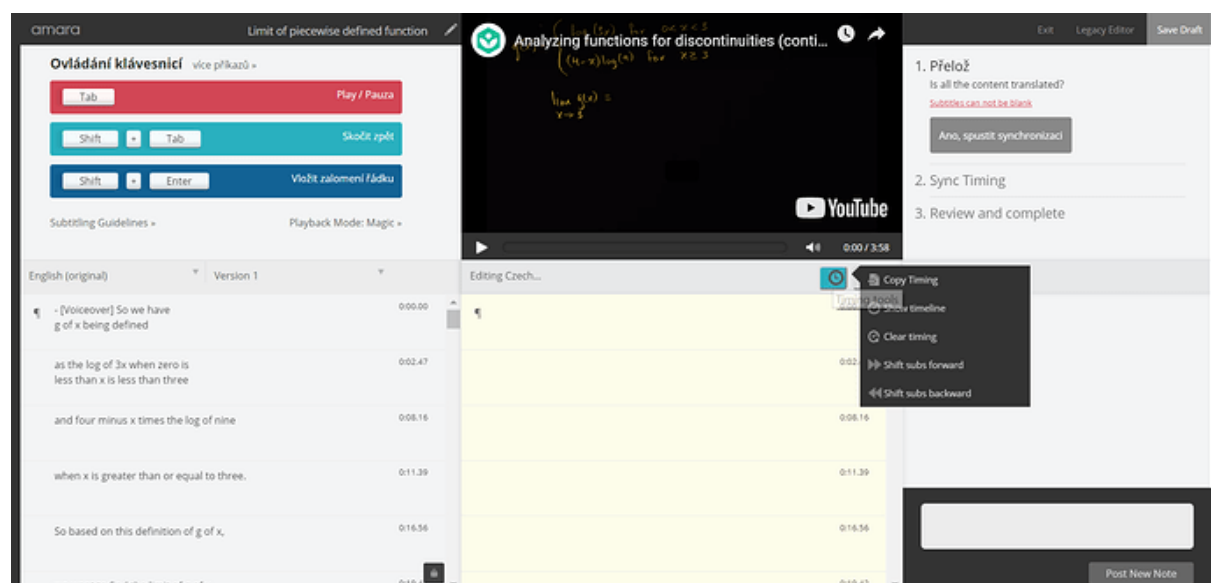
Metodická příloha	Kapitola
01 – Překlady v Amara, 02 – Titulkování v Amara, 03 – Titulkování v YouTube	kapitola 3.2.1, 3.2.2, 3.2.3
04 – Stylistická pravidla titulkování, 05 – Pravidla pro překlady	kapitola 3.3.1, 3.3.2, 3.3.3,
05 – Pravidla pro překlady	kapitola 3.3.1
06 – Výběr videa	kapitola 3.1.2
07 – Časování a opravy titulků v YouTube	kapitola 3.3.3

Metodická příloha č. 01 – Překlady v Amara (textový dokument)

Po kliknutí na odkaz se vám nejspíše zobrazí přihlašovací stránka [Amary](#). Můžete si buď založit nový účet, nebo využít některý z vašich stávajících účtů – třeba ten na Facebooku nebo Google. Občas se stane, že na videu už někdo pracuje. V takovém případě vás Amara nepustí k překladu a přesměruje vás na jinou stránku se zprávou, že už video někdo edituje.

Klikněte na “Upravit titulky” a dostanete se do samotného editoru:

V prostředním sloupci máte prostor pro vlastní titulky. Každý obdélník představuje jeden titulek. Po kliknutí na daný řádek v prostředním sloupci můžete začít psát svůj překlad.

Titulky můžete různě spojovat, rozpojovat (můžete označit celou větu v souvětí, zmáčknout Ctrl + Enter a věta se přesune do nově přidaného titulku pod stávajícím), přidávat, odebírat (kliknutí na ikonku v levém spodním rohu každého titulku), jak se to bude v češtině zrovna hodit. Nalevo se můžete inspirovat anglickými titulky.

Dále si lze zapnout funkci „show timeline“, kde si můžete pohrát s časováním, je to celkem intuitivní. Proužky s titulkem se myší roztahují nebo zkracují podle potřeby.

Po přeložení všech titulků klikněte vpravo nahoře na Yes, start syncing. (Pokud je tlačítko šedivé, tak pravděpodobně máte nějaký titulek bez textu. Projděte všechny titulky, najděte ho a smažte.) Po kontrole časování pokračujte kliknutím na Start reviewing. Přeložte název a popis kliknutím na Edit Title a titulky po sobě ještě jednou zkontrolujte. Především věnujte pozornost oranžovým vykřičníkům!

Poté už jen stačí kliknout na Publish a je hotovo! Děkujeme za překlad!

Metodická příloha č. 02 – Titulkování v Amara (video)

Video je dostupné na adrese <https://youtu.be/ybFdyn5pYnE>

Metodická příloha č. 03 – Titulkování v YouTube (video)

Video je dostupné na adrese <https://youtu.be/jC0U0rvXkfw>

Metodická příloha č. 04 Stylistická pravidla titulkování (textový dokument)

Obecně o tvorbě titulků

- Při psaní titulků pamatujte na to, že mohou sloužit jako text pro dabing. Vždy se snažte po sobě titulky přečíst a položit si otázku, zda byste to takto v češtině sami řekli.
- V titulcích divákovi vykejte.
- Překlad vůbec nemusí být doslovný. Překládejte stručně a výstižně, ale zachovejte při tom původní význam a informační obsah. Dejte si pozor na překlad odborných termínů. Snažte si vyhledat správný termín a pak se jej držte.
- Každý titulek by měl obsahovat celou větu (podmět a přísudek).
- Příklad: Pokud budeme muset rozdělit souvětí: „Titulky by měly být stejně čitelné jako knížka věhlasného spisovatele, zvláště když jsou určeny pro ty nejmenší.“, tak to udělám takto: „Titulky by měly být stejně čitelné jako knížka věhlasného spisovatele,“ další titulek „zvláště když jsou určeny pro ty nejmenší.“
- Během překladu prosím, věnujte pozornost správnému zalamování řádků. Na jednom řádku by mělo být maximálně cca 45 znaků. Pokud se titulek musí zalomit na dva řádky, tak by měly být oba podobně dlouhé. Pokud je ve větě čárka nebo jiný oddělovač, může být vhodnější text zalomit za ní.
- Někdy se stane, že se učitel zastaví uprostřed věty a začne mluvit o něčem jiném. Takovou nedokončenou větu zakončujeme trojtečkou („...“). Trojtečku ve Windows napíšete podržením tlačítka ALT následným postupným stiskem kláves 0, 1, 3 a 3 (ALT + 0133). Mezi nedokončenou větou a trojtečkou se nedělá mezera (např. „Chtěl jsem vám...“).
- Občas je lákavé zdůraznit slovo VELKÝMI písmeny. Prosíme, nedělejte to! Existují k tomu dobré didaktické důvody.
- Řiďte se vlastním úsudkem a nespolehejte zcela na anglické titulky. Občas jsou v nich chyby!

Metodická příloha č. 05 – Pravidla pro překlady (textový dokument)

- V matematice se vyhýbejte používání pomlček, protože se mohou plést se zápornými znaménky.
- Čísla zapisujte formou číslovky, ne slovy. Výjimkou jsou číslovky, které neodkazují přímo na čísla v příkladu, jako: „Jednou jsem šel nakoupit.“ „Dvakrát vám to zopakuji.“
- V českém jazyce se k číslicím nepíše pád. Správně je „Umím počítat do 5.“; špatně je „Umím počítat do 5ti.“.
- V anglické literatuře se desetinná čárka píše jako tečka a čárkou se značí vzdálenost od desetinné tečky (vždy po třech číslicích). V titulcích používejte české značení, tj. desetinou čárku a vzdálenost můžeme označit mezerou, ale nikoli tečkou či čárkou. Příklad: V angličtině 1,000,000.01 Český překlad 1 000 000,01.
- Operace s čísly, jako jsou: děleno, krát, plus či minus, píšeme slovně. Polaritu čísla vyjádříme znaky minus „-“ a plus „+“. Pokud je příklad delší a ztrácí přehlednost, tak si pomáháme závorkami. Příklad: „2 minus-2 se rovná 4.“ nebo „(5krát-1) minus 5 se rovná-10“.
- Pokud by proměnné v titulcích mohly být matoucí, dávej je do uvozovek, aby je mohl čtenář snáze rozpoznat. Pokud je však zřejmé, že se jedná o proměnnou, můžete uvozovky vypustit. Do uvozovek je však určitě nedávejte, pokud je proměnná v matematickém výrazu – zde je jasné, že se jedná o proměnnou, a není to třeba zvýrazňovat.
- Příklad: „Za x nyní dosadím číslo 5.“ „Proměnné ‚a‘ a ‚b‘ jsou čísla.“ „Máme výraz (a plus b minus 7).“
- Odmocniny vypisujte slovně. Mocniny vypisujte také slovně s výjimkou případů, kdy je exponent komplikovanější výraz.
- Příklad: „To se rovná druhá odmocnina z 6.“ „3 na druhou se rovná 9.“ „Výsledek je x na 23/17.“
- Časté chyby:
 - Anglické slovo problem v češtině často znamená příklad. Ukázka: Let's do another problem = Pojdme vyřešit další příklad.
 - Anglické slovo billion je v češtině miliarda.
 - Správně je krátce minus, ne mínus.

Překlad odborných výrazů v kategorii medicína

Při překladu odborných výrazů mějte na paměti, že video je určeno nejen pro studenty vysokých škol, ale i pro studenty středních škol a laickou veřejnost. Zdaleka ne všichni uživatelé tak ovládají latinskou terminologii. Pokud to jde, použijte tedy při překladu odborný český výraz.

Některé odborné termíny jsou zažité i mezi laiky (př. vlasečnice – kapiláry). V těchto případech je možno použít obě varianty. Ideální je, když při prvním použití výrazu napíšete druhý možný překlad do závorky za ten první. Dále už používejte jen jeden výraz.

Jako zdroj českých výrazů poslouží středoškolské učebnice biologie, české vydání lékařských učebnic (zejména v těch pro preklinické obory by měly být i české varianty odborných názvů), případně internetové zdroje jako například www.wikisripta.eu.

Překlad odborných výrazů v kategorii biologie

V biologii se stále používají pro názvy enzymů koncovka – asa, např. katalasa, peroxidasa.

Při překladu názvů organismů z angličtiny do češtiny můžete využít wikipedie, popřípadě server <http://www.biolib.cz/en>.

Metodická příloha č. 06 – Výběr videa (video)

Video je dostupné na adrese <https://youtu.be/UrvGOoi8FwU>

Metodická příloha č. 07 – Časování a opravy titulků v YouTube (video)

Video je dostupné na adrese <https://youtu.be/1QH-juiroDs>

6 Příloha č. 3 – Závěrečná zpráva o ověření programu v praxi

Výzva Budování kapacit pro rozvoj škol II

Povinně volitelná aktivita č. 3, 4, 6 a 7

Zpráva o ověření programu v praxi

závěrečná

V závěrečné zprávě uvádějte souhrnné informace shrnující/rekapitulující celý proces (všechna) ověření programu, popř. informace o ověření programu, které bude realizováno jen s jednou ověřovací skupinou.

I.

Příjemce	Středisko služeb školám a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků Brno, příspěvková organizace
Registrační číslo projektu	CZ.02.3.68 /0.0/ 0.0/ 16_032/ 0008190
Název projektu	Ve škole po škole
Název vytvořeného programu	Klady překladů
Pořadové číslo zprávy o realizaci	4.

II.

Místo ověření programu	Datum ověření programu	Cílová skupina, s níž byl program ověřen¹
Základní škola Brno, Bakalovo nábřeží 8	1. 10. 2019 – 4. 2. 2020	Žáci 8. a 9. ročníku ZŠ Brno, Bakalovo nábřeží 8

¹ Uveďte stručně charakteristiku a velikost skupiny (např. 25 žáků 7. ročníku ZŠ apod.) a název organizace.

1. Stručný popis procesu ověření programu
a) <i>Jak probíhalo ověření programu (organizace, počet účastníků, počet realizátorů atd.)?</i> Program byl realizován formou týdenních pravidelných setkávání. Programu se zúčastnilo 12 žáků 8.-9. ročníku a 3 realizátoři. Zástupci neformálního vzdělávání zajistili odborný výklad a vedení aktivit překladů. Učitelé školy jako zástupci formálního vzdělávání zajistili technickou pomoc a jazykové korektury. Při realizaci programu byla použita forma skupinové práce. Žáci pracovali ve skupinách o různém počtu. Skupiny vznikly na základě hlediska jazykových a technických dovedností jednotlivců, vycházejících z aktivit programu. Důležitou formou byla i samostatná individuální práce s digitálními technologiemi. b) <i>Jaký byl zájem cílové skupiny?</i> Obsah byl pro cílovou skupinu velmi atraktivní. Žáci se aktivně zapojili do programu a pracovali na jeho plnění nejen v době setkávání pracovní skupiny ale ve svém volném čase. Předpokládané výstupy programu se díky tomu podařilo naplnit stoprocentně a vznikly další překlady nad rámec původního plánu. c) <i>Jaká byla reakce cílové skupiny?</i> Cílová skupina žáků reagovala velmi vstřícně a od prvního setkání se aktivně zapojila do programu. Žáci ocenili inovativnost programu v tom, že používá jim blízké digitální metody. Velmi kladně ocenili také výběr tématu k překladu. K pozitivní motivaci žáků přispělo i to, že mohli uplatnit své jazykové dovednosti v konkrétní činnosti navazující na jejich zájmy. Ocenili zapojení odborníka z praxe, v našem případě zástupce Khanovy Školy, který je naučil něco nového, co sami z hlediska překladů a titulování neznali. Velmi příznivě také reagovali na učitele jazyků, který jim nenásilnou a neformální cestou zprostředkoval rozšíření slovní zásoby a ukázal možnosti jazykových korektur.
2. Výsledky ověření
a) <i>Výčet hlavních zjištění/problémů z ověřování programu:</i> Během realizace programu se ukázalo, že formát programu, kdy je oddělen samostatný výklad a následná praktická činnost není dostatečně atraktivní. Druhým problémem, který vyplynul z ověření programu, je to, že žáci měli tendenci spíše ke skupinové práci než k samostatné práci. Z toho vyplývá problém volby pracovního prostředí a technických prostředků. Původním záměrem bylo, že k dispozici je jeden notebook nebo PC a sluchátka pro celou skupinu. Tato forma se ukázala jako nefunkční. b) <i>Návrhy řešení zjištěných problémů:</i> Během realizace programu se ukázalo, že formát programu, kdy je oddělen samostatný výklad a následná praktická činnost není dostatečně atraktivní. Navrhujeme tedy pro vyšší motivovanost žáků obě formy skloubit a od počátku pracovat více prakticky s tím, že teoretická část je vysvětlena na konkrétních aktivitách.

Druhým problémem, který vyplynul z ověření programu, je to, že se ukázalo vhodnější již od počátku pracovat ve skupinách než individuálně. Navrhujeme tedy vyšší zapojení skupinové práce.

Z toho vyplývá problém volby pracovního prostředí a technických prostředků. Původním záměrem bylo, že k dispozici je jeden notebook nebo PC a sluchátka pro celou skupinu. Tato forma se ukázala jako nefunkční.

Navrhujeme tedy změnit prostředí realizace programu z běžné učebny do učebny vybavené více počítači nebo tablety či jinou technikou, která umožní paralelní práci více skupin s technikou a internetem.

c) *Bude/byl vytvořený program upraven?*

Ano, program bude ve všech navržených bodech upraven.

d) *Jak a v kterých částech bude program na základě ověření upraven?*

- Témata a aktivity programu zůstávají beze změn.
- Bude upravena Forma a bližší popis realizace jednotlivých aktivit tak, aby umožnila skupinovou práci.
- Metody práce budou více zaměřeny na spolupráci v rámci týmu
- Pomůcky – budou definovány a rozšířeny tak, aby umožnili paralelní práci více skupin.

3. Hodnocení účastníků a realizátorů ověření²

a) *Jak účastníci z cílové skupiny hodnotili ověřovaný program?*

Cílová skupina žáků reagovala velmi vstřícně a od prvního setkání se aktivně zapojila do programu. Žáci ocenili inovativnost programu v tom, že používá jim blízké digitální metody. Velmi kladně ocenili také výběr tématu k překladu.

K pozitivní motivaci žáků přispělo i to, že mohli uplatnit své jazykové dovednosti v konkrétní činnosti navazující na jejich zájmy.

Ocenili zapojení odborníka z praxe, v našem případě zástupce Khanovy Školy, který je naučil něco nového, co sami z hlediska překladů a titulkování neznali.

Velmi příznivě také reagovali na učitele jazyků, který jim nenásilnou a neformální cestou zprostředkoval rozšíření slovní zásoby a ukázal možnosti jazykových korektur.

Ze závěrečné zpětné vazby také vyplynulo, že žáci by ocenili pokračování programu.

b) *Co bylo v programu hodnoceno v rámci ověřovací skupiny nejlépe?*

Možnost naučit se něco nového, co sami neznali a co původně považovali za extrémně složité. Žáci byli kladně překvapeni, že technicky je titulkování videí snadné a že základní poučení jak na to, trvalo velmi krátce.

Nejlépe hodnotili, že už po několika lekcích byli schopni sami titulkovat.

c) *Jak byl hodnocen věcný obsah programu?*

2 Vychází z evaluačních dotazníků žáků, učitelů, realizátorů programů – pracovníků neformálního vzdělávání či záznamů z rozhovorů s dětmi, které příjemce uchovává pro kontroly na místě.

Žáci hodnotili věcný obsah programu velmi kladně. Ocenili zejména inovativnost tématu a volbu témat videí k překladu.

Projevili zájem o všechna nabízená témata.

Jednotlivá témata měla návaznost na předcházející aktivity a rozvíjela je. Žádné z témat neshledali jako nadbytečné.

d) Jak bylo hodnoceno organizační a materiální zabezpečení programu?

Organizační zabezpečení programu bylo hodnoceno velmi kladně. Po vyřešení problémů s prostory – viz „Návrhy řešení zjištěných problémů“ bylo hodnoceno kladně i materiální zabezpečení.

e) Jak byl hodnocen výkon realizátorů programu?

Žáci ocenili odbornou erudici i osobní nasazení zástupců neformálního vzdělávání – Khanovy školy i pomoc zástupců formálního vzdělávání při aplikaci na konkrétní témata a úkoly.

f) Jaké měli účastníci výhrady/připomínky?

Výhrady ze strany účastníků se z počátku týkaly zejména formy individuální práce a přístupu k technice. Žáci se chtěli aktivněji již odpočátku zapojit do jednotlivých činností a více spolupracovat. Výhrady měli k tomu, že je k dispozici pouze jeden notebook a počítač pro celou skupinu.

g) Opakovala se některá výhrada/připomínka ze strany účastníků častěji? Jaká?

Po vyřešení problému s technikou se již jiné připomínky a výhrady neobjevovaly.

h) Budou případné připomínky účastníků zapracovány do další verze programu? Pokud ne, proč?

Ano, program bude ve všech navržených bodech upraven.

i) Jak byl program hodnocen ze strany realizátorů programu?

Hodnocení ze strany neformálního vzdělávání za Khanovu Školu:

Program hodnotíme velmi pozitivně.

Spolupráce s žáky byla super. Po někom bylo korektury více, po někom méně. Ale všichni žáci byli skvěle motivovaní a svoji práci dokončili. Mám radost, že někdo na sobě a na něčem takovém pracuje i ve svém volném čase.

Hodnocení ze strany formálního vzdělávání za ZŠ Brno Bakalovo nábřeží:

Příjemně nás překvapila jazyková úroveň zapojených žáků a jejich schopnost titulkovat náročná videa původně v angličtině. Také jejich schopnost používat digitální nástroje k překladu je velmi dobrá a předčila naše původní předpoklady.

j) Navrhují realizátoři úpravy programu, popř. jaké?

Ano, viz „Návrhy řešení zjištěných problémů“

- více zapojit skupinovou práci
- realizovat program v PC učebně a zajistit tak paralelní práci více skupin s technikou a přístupem k internetu.

k) Budou tyto návrhy realizátorů zpracovány do další verze programu? Pokud ne, proč?

Ano, program bude ve všech navržených bodech upraven.

l) Konkrétní výčet úprav, které budou na základě ověření programu zpracovány do další/finální verze programu:

- Bude upravena Forma a bližší popis realizace jednotlivých aktivit tak, aby umožnila skupinovou práci.
- Metody práce budou více zaměřeny na spolupráci v rámci týmu
- Pomůcky – budou definovány a rozšířeny tak, aby umožnili paralelní práci více skupin.

	Jméno, příjmení, titul	Datum a místo	Podpis
Zpracoval/a	Pavel Hodál, Mgr.	18. 2. 2020, Brno	